

ANALIZA WYKONANIA ZADAŃ – SPRAWDZIAN 2011 (arkusz S-1)

Szanowni Państwo,

Zgodnie z zapowiedziami Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Poznaniu prezentuje Państwu szczegółową analizę zadań zamieszczonych w arkuszu sprawdzianu 2011. W opracowaniu znajdują Państwo informacje na temat poziomu rozwiązywalności zadań przez uczniów. Naszym celem było również określenie, co sprawiło uczniom trudność, czyli z opanowaniem jakich umiejętności szóstoklasiści mieli problemy, szczególnie w zadaniach otwartych. Liczymy, że przygotowany materiał będzie przydatny w pracy dydaktycznej szkół.

Eksperti OKE

Analiza zadań zamkniętych

Tekst do zadań od 1. do 8.

Ciekawą anegdotę¹ z lat chłopięcych sławnego matematyka Karola Gaussa² przytaczają jego biografowie.

Oto Karolek, gdy ukończył siedem lat, został oddany według zwyczaju do szkoły. Na którejś lekcji nauczyciel podyktował następujące zadanie: „Obliczyć sumę wszystkich liczb od 1 do 40”.

Nauczyciel był pewien, że wykonanie zadania zajmie uczniom większą część lekcji. Jakież było jego zdziwienie, gdy po chwili usłyszał okrzyk: „Już skończyłem!”. Zaraz też na jego biurku znalazł się zeszyt podpisany: Karol Gauss. Rozgniewany nauczyciel, sądząc, że ma do czynienia z uczniowskim żartem, mruknął pod nosem: „Oduczę cię, smyku, podobnych sztuczek. Poczekaj tylko!”.

Tymczasem zadowolony i pewny siebie Karolek powrócił na swoje miejsce w ławce i czekał, aż inni skończą rozwiązywać zadanie.

Wreszcie wszyscy oddali zeszyty. Nauczyciel zabrał się do sprawdzania. Większość uczniów mimo długich obliczeń podała wynik błędny, zaś w zeszycie Gaussa figurowała tylko jedna liczba - i to był wynik poprawny!

Jak Gauss do niego doszedł? Zauważył, że suma liczby pierwszej i liczby ostatniej (czyli 1 i 40) wynosi 41. Taka sama jest suma liczb drugiej i przedostatniej (czyli 2 i 39). I tak dalej... Takich par liczb jest dwadzieścia, a suma każdej pary wynosi 41:

1	2	3	...	19	20
40	39	38	...	22	21
<hr/>					
41	41	41	...	41	41

Chłopiec to spostrzegł, pomnożył w myśli 20 przez 41 i zapisał w zeszycie tylko jedną liczbę: 820.

Nauczyciel poznał, że ma przed sobą dziecko o zdumiewających zdolnościach. Z całym oddaniem zajął się rozwijaniem jego talentu. Wkrótce jednak musiał stwierdzić, że ten uczeń już nic od niego nauczyć się nie może...

Na podstawie: Szczepan Jeleński, *Lilavati*. Warszawa 1964.

¹ **anegdota** - krótkie opowiadanie o zabawnym zdarzeniu z życia znanej osoby.

² **Karol Gauss** (1777-1855) - niemiecki uczonec; matematyk, astronom, fizyk. Tytuł doktora uzyskał w wieku 22 lat. W 1807 roku został profesorem. Jest uważany za jednego z największych matematyków świata.

1. Tekst jest anegdotą o
- A. konieczności uczenia się matematyki.
 - B. ujawnieniu się matematycznego talentu.**
 - C. szkolnych przygodach pierwszoklasistów.
 - D. dawnych sposobach nauczania matematyki.

Obszar standardów wymagań egzaminacyjnych	<i>Czytanie</i>
Sprawdzana umiejętność	odczytywanie tekstu popularnonaukowego
Sprawdzana czynność	odczytanie ogólnego sensu tekstu

Wybieralność odpowiedzi w %				Komentarz
Odpowiedź	L	W	Z	Zaznaczenie prawidłowej odpowiedzi okazało się łatwe dla prawie 90% przystępujących do rozwiązania zadania. Dla około 10% szóstoklasistów atrakcyjne okazały się pozostałe warianty odpowiedzi.
A.	3,17	3,43	3,43	
B.	89,36	88,87	89,14	
C.	4,76	4,88	4,59	
D.	2,63	2,76	2,81	
FO*	0,05	0,06	0,03	

2. Nauczyciel myślał, że zadanie polegające na obliczeniu sumy czterdziestu liczb
- A. pozwoli odkryć geniusz jednego z uczniów.
 - B. umożliwi uczniom odkrycie nowego wzoru.
 - C. zajmie uczniom większą część lekcji.**
 - D. zniechęci uczniów do matematyki.

Obszar standardów wymagań egzaminacyjnych	<i>Czytanie</i>
Sprawdzana umiejętność	odczytywanie tekstu popularnonaukowego
Sprawdzana czynność	wyszukanie informacji w tekście

Wybieralność odpowiedzi w %				Komentarz
Odpowiedź	L	W	Z	Wyszukanie wskazanej informacji w tekście popularnonaukowym okazało się umiejętnością bardzo łatwą dla około 92% uczniów. Poziom rozwiązywalności zadania potwierdza, że szóstoklasiści wyszukiwanie informacji opanowali na najwyższym poziomie.
A.	3,28	3,99	4,05	
B.	2,97	3,06	3,12	
C.	92,60	91,48	91,46	
D.	1,07	1,37	1,30	
FO*	0,07	0,05	0,05	

3. Co pokazuje przedstawiony w tekście układ liczb?
- A. Tok myślenia Karola przy rozwiązywaniu zadania.**
 - B. Rozwiązanie podyktowane przez nauczyciela.
 - C. Obliczenia zapisane przez Karola w zeszycie.
 - D. Jedyną metodę rozwiązania zadania.

Obszar standardów wymagań egzaminacyjnych	<i>Czytanie</i>
Sprawdzana umiejętność	odczytywanie tekstu popularnonaukowego
Sprawdzana czynność	określenie funkcji elementów tekstu

Wybieralność odpowiedzi w %				Komentarz
Odpowiedź	L	W	Z	Określić cel (funkcję) zapisania w tekście układu liczb potrafiło około 55% uczniów klas szóstych. 1/3 populacji wybierała odpowiedź C., a ponad 10% odpowiedź D. Dla uczniów zadanie było umiarkowanie trudne.
A.	54,6	53,25	55,08	
B.	5,1	5,21	4,95	
C.	29,7	30,75	28,95	
D.	10,4	10,48	10,73	
FO*	0,19	0,26	0,29	

4. Po sprawdzeniu zeszytu Karola nauczyciel zrozumiał, że trzeba
- przenieść go do następnej klasy.
 - wezwać jego rodziców.
 - rozwijać jego talent.**
 - dać mu nauzkę.

Obszar standardów wymagań egzaminacyjnych	<i>Czytanie</i>
Sprawdzana umiejętność	odczytywanie tekstu popularnonaukowego
Sprawdzana czynność	wyszukanie informacji podanych wprost

Wybieralność odpowiedzi w %				Komentarz
Odpowiedź	L	W	Z	Ponad 91% szóstoklasistów potrafiło znaleźć w tekście wstępnym informację podaną wprost, a następnie wskazać ją w treści zadania. Wykonanie tego zadania okazało się dla uczniów bardzo łatwe.
A.	2,31	2,32	2,29	
B.	0,61	0,54	0,62	
C.	91,7	91,32	91,51	
D.	5,37	5,73	5,50	
FO*	0,02	0,06	0,06	

5. Zakończenie tekstu: *Wkrótce jednak musiał stwierdzić, że ten uczeń już nic od niego nauczyć się nie może...* znaczy, że
- uczeń nie docenił nauczyciela.
 - nauczyciel zniechęcił się do ucznia.
 - nauczyciel zrezygnował z pracy.
 - uczeń dorównał nauczycielowi.**

Obszar standardów wymagań egzaminacyjnych	<i>Czytanie</i>
Sprawdzana umiejętność	odczytywanie tekstu popularnonaukowego
Sprawdzana czynność	rozumienie puenty tekstu

Wybieralność odpowiedzi w %				Komentarz
Odpowiedź	L	W	Z	Zadanie sprawdzające opanowanie umiejętności rozumienia sensu ostatniego zdania, zawierającego puentę tekstu, okazało się dla uczniów bardzo łatwe – poprawnej odpowiedzi udzieliło około 93% populacji piszących w każdym województwie.
A.	2,21	2,44	2,43	
B.	3,38	3,68	3,50	
C.	1,28	1,28	1,09	
D.	93,1	92,49	92,89	
FO*	0,05	0,09	0,07	

6. Z tekstu wynika, że mały Karol był bardzo

- A. bystry.** B. nieśmiały. C. dowcipny. D. niegrzeczny.

Obszar standardów wymagań egzaminacyjnych	Czytanie
Sprawdzana umiejętność	odczytywanie tekstu popularnonaukowego
Sprawdzana czynność	wnioskowanie na podstawie przesłanek zawartych w tekście

Wybieralność odpowiedzi w %				Komentarz
Odpowiedź	L	W	Z	Okolo 96% uczniów klas szóstych potrafiło wskazać najważniejszą cechę małego Karola, wnioskując o niej na podstawie przesłanek zawartych w tekście popularnonaukowym. Dla około 3% postępowanie chłopca było efektem jego poczucia humoru.
A.	96,1	95,45	95,55	
B.	0,73	0,75	0,75	
C.	2,57	2,92	2,83	
D.	0,58	0,80	0,77	
FO*	0,02	0,06	0,06	

7. Kiedy odbyła się opisana lekcja?

- A. Na przełomie XVII i XVIII wieku.
B. W drugiej połowie XVIII wieku.
 C. Na przełomie XVIII i XIX wieku.
 D. W pierwszej połowie XIX wieku.

Obszar standardów wymagań egzaminacyjnych	Rozumowanie
Sprawdzana umiejętność	posługiwanie się kategoriami czasu i przestrzeni w celu porządkowania wydarzeń
Sprawdzana czynność	umieszczanie daty w przedziale czasowym

Wybieralność odpowiedzi w %				Komentarz
Odpowiedź	L	W	Z	Zadanie okazało się trudne – rozwiązała je mniej niż połowa populacji. Uczniowie, zamiast obliczyć, kiedy Karol miał 7 lat, czyli kiedy odbyła się opisana lekcja, uwzględniali w swoich rozważaniach daty narodzin i śmierci K. Gaussa, stąd atrakcyjna dla 1/3 populacji była odpowiedź C.
A.	11,7	11,70	12,57	
B.	48,2	48,25	47,91	
C.	31,5	30,68	30,32	
D.	8,19	8,89	8,72	
FO*	0,48	0,46	0,44	

8. Ile lat miał Karol Gauss, kiedy został profesorem?

A. 22

B. 30

C. 48

D. 78

Obszar standardów wymagań egzaminacyjnych	Korzystanie z informacji
Sprawdzana umiejętność	posługiwanie się źródłem informacji
Sprawdzana czynność	ustalanie daty na podstawie informacji zawartych w przypisie do tekstu

Wybieralność odpowiedzi w %				Komentarz
Odpowiedź	L	W	Z	Okolo 54% populacji zdających odczytało z przypisu zamieszczonego pod tekstem podaną wprost informację, konieczną do prawidłowego rozwiązania zadania 8. Wybór innych odpowiedzi był prawdopodobnie efektem nieuważnego odczytania polecenia, nieprzeanalizowania jego sensu i nieskorzystania z przypisu.
A.	37,1	35,80	37,63	
B.	54,0	55,0	53,67	
C.	7,09	7,50	7,09	
D.	1,67	1,53	1,44	
FO*	0,11	0,15	0,17	

Tekst do zadań od 9. do 11.

Grupa przyjaciół postanowiła obdarowywać się prezentami z okazji imienin i urodzin. Dzieci zapisały wszystkie daty, żeby o nich pamiętać.

	Andrzej	Ania	Janek	Marysia
Data urodzenia	28.02.1999	19.09.1999	23.08.1999	19.11.1999
Data imienin	30 listopada	26 lipca	24 czerwca	8 grudnia

9. Kto jest najstarszy?

A. Andrzej.

B. Ania.

C. Janek.

D. Marysia.

Obszar standardów wymagań egzaminacyjnych	Korzystanie z informacji
Sprawdzana umiejętność	posługiwanie się źródłem informacji
Sprawdzana czynność	korzystanie z informacji zamieszczonych w tabeli

Wybieralność odpowiedzi w %				Komentarz
Odpowiedź	L	W	Z	Zadanie, w którym sprawdzano poziom opanowania umiejętności odczytywania z tabeli danych dotyczących dat urodzin i imienin czworga dzieci oraz wykonania prostych obliczeń dotyczących czasu, wykonało poprawnie prawie 90% uczniów. Wszystkie pozostałe wybory odpowiedzi wynikały prawdopodobnie z nieuważnego odczytania informacji oraz błędów matematycznych.
A.	89,7	90,37	89,36	
B.	1,76	1,57	1,83	
C.	3,26	2,90	3,26	
D.	5,23	5,09	5,49	
FO*	0,05	0,06	0,05	

10. Ile dzieci ma urodziny w lecie?

A. Czoro.

B. Troje.

C. Dwoje.

D. Jedno.

Obszar standardów wymagań egzaminacyjnych	Korzystanie z informacji
Sprawdzana umiejętność	posługiwanie się źródłem informacji
Sprawdzana czynność	korzystanie z informacji zamieszczonych w tabeli

Wybieralność odpowiedzi w %				Komentarz
Odpowiedź	L	W	Z	
A.	0,35	0,51	0,47	Zadanie, w którym sprawdzano poziom opanowania umiejętności odczytywania z tabeli danych dotyczących urodzin dzieci, przypadających na określoną porę roku oraz wyznaczenia granic czasowych tej pory roku, wykonał poprawnie mniej niż co drugi uczeń. Dla około 40% atrakcyjną była odpowiedź D., prawdopodobnie wynikająca z faktu, że datę wrześniową uczniowie „przypisywali” do jesieni.
B.	1,58	1,61	1,53	
C.	57,9	57,88	56,64	
D.	40,0	39,90	41,28	
FO*	0,12	0,08	0,06	

11. Najwięcej czasu mija od imienin do urodzin

A. Andrzeja.

B. Ani.

C. Janka.

D. Marysi.

Obszar standardów wymagań egzaminacyjnych	Korzystanie z informacji
Sprawdzana umiejętność	posługiwanie się źródłem informacji
Sprawdzana czynność	korzystanie z informacji zamieszczonych w tabeli

Wybieralność odpowiedzi w %				Komentarz
Odpowiedź	L	W	Z	
A.	40,06	41,28	38,02	Zadanie okazało się dla uczniów trudne – poprawnie wykonał je mniej niż co trzeci uczeń. Uczniowie nie przeanalizowali treści zadania, a dane zamieszczone w tabeli odczytywali w kolumnach, nie zwracając uwagi na to, że należy je rozpatrywać „od trzeciego do drugiego wiersza”.
B.	20,06	18,9	21,34	
C.	12,95	12,2	13,27	
D.	26,68	27,31	27,08	
FO*	0,19	0,23	0,25	

Tekst do zadań od 12. do 15.

Sum (fragmenty)

Mieszkał w Wiśle sum wąsaty,

Znakomity matematyk.

Znała suma cała rzeka,

Więc raz przybył lin z daleka

I powiada: „Drogi panie,

Ja dla pana mam zadanie,

Jeśli pan tak liczyć umie,

Niech pan powie, panie sumie,

Czy pan zdoła, w swym pojęciu,

Odjąć zero od dziesięciu?"

Sum uśmiechnął się z przekąsem,

Liczy, liczy coś pod wąsem,

Wąs sumiasty jak u suma,
 A sum дума, дума, дума.
 „To dopiero mam z tym biedę –
 Może dziesięć? Może jeden?”
 Myśli, myśli: „To dopiero!
 Od dziesięciu odjąć zero?
 Żebym miał przynajmniej kredę!
 Zaraz, zaraz... Wiem już... Jeden!
 Nie! Nie jeden. Dziesięć chyba...
 Ach, ten lin! To wstrętna ryba!”
 A lin szydzi: „Panie sumie,
 W sumie pan niewiele umie!”

Jan Brzechwa, *Sto bajek*. Warszawa 1975.

12. Początek wiersza mówi, że sum w Wiśle
- A. budził grozę.
 - B. był autorytetem.**
 - C. był wyśmiewany.
 - D. budził wstręt.

Obszar standardów wymagań egzaminacyjnych	<i>Czytanie</i>
Sprawdzana umiejętność	odczytywanie tekstu poetyckiego
Sprawdzana czynność	wnioskowanie na podstawie przesłanek zawartych w tekście

Wybieralność odpowiedzi w %				Komentarz
Odpowiedź	L	W	Z	
A.	2,7	2,74	2,46	Zaznaczenie prawidłowej odpowiedzi okazało się łatwe dla ponad 83% przystępujących do rozwiązania zadania. Ponad 10% uczniów uznało, że prawidłowa jest odpowiedź C., czyli wyciągnęło błędne wnioski na podstawie pierwszych wersów wiersza.
B.	83,6	83,17	84,26	
C.	10,9	11,06	10,39	
D.	2,59	2,86	2,71	
FO*	0,2	0,16	0,16	

13. Lin przybył do suma, bo chciał
- A. ośmieszyć znanego matematyka.**
 - B. zawrzeć znajomość z uczonym.
 - C. nauczyć się odejmować.
 - D. zostać matematykiem.

Obszar standardów wymagań egzaminacyjnych	<i>Czytanie</i>
Sprawdzana umiejętność	odczytywanie tekstu poetyckiego
Sprawdzana czynność	określanie intencji bohatera

Wybieralność odpowiedzi w %				Komentarz
Odpowiedź	L	W	Z	
A.	91,3	90,18	90,52	Wskazanie prawidłowej odpowiedzi, czyli określenie intencji bohatera, okazało się bardzo łatwe dla ponad 90% przystępujących do rozwiązania zadania. Pozostałe wybory wynikają prawdopodobnie z nieuważnego odczytania tekstu wiersza i polecenia.
B.	1,3	1,33	1,49	
C.	5,5	6,32	5,57	
D.	1,71	2,02	2,31	
FO*	0,1	0,11	0,08	

14. W którym zadaniu występuje taki sam problem jak w zadaniu lina?

- A. Od jednego odjąć zero.
- B. Od jedenastu odjąć zero.
- C. Od dziewięciu odjąć zero.
- D. Od dwudziestu odjąć zero.**

Obszar standardów wymagań egzaminacyjnych	Czytanie
Sprawdzana umiejętność	odczytywanie tekstu poetyckiego
Sprawdzana czynność	rozumienie głównej myśli tekstu

Wybieralność odpowiedzi w %				Komentarz
Odpowiedź	L	W	Z	
A.	23,4	24,23	23,34	Zaznaczenie prawidłowej odpowiedzi okazało się trudne dla ponad połowy przystępujących do rozwiązania zadania. Co piąty szóstoklasista wskazywał odpowiedź A. lub C., co świadczy o niezrozumieniu problemu i o niedostrzeganiu takiego samego problemu w innym sformułowaniu/ujęciu.
B.	6,07	6,23	5,97	
C.	21,1	21,65	20,37	
D.	48,7	47,08	49,55	
FO*	0,6	0,77	0,68	

15. Słowa, które brzmią tak samo, ale mają różne znaczenia, są w zdaniu:

- A. *Liczy, liczy coś pod wąsem.*
- B. *A sum duma, duma, duma.*
- C. *Panie sumie, w sumie pan niewiele umie.***
- D. *Jeśli pan tak liczyć umie, niech pan powie...*

Obszar standardów wymagań egzaminacyjnych	Czytanie
Sprawdzana umiejętność	odczytywanie tekstu poetyckiego
Sprawdzana czynność	dostrzeżenie charakterystycznej cechy języka utworu

Wybieralność odpowiedzi w %				Komentarz
Odpowiedź	L	W	Z	
A.	4,3	5,18	5,01	Prawidłową odpowiedź zaznaczyło ponad 80% przystępujących do rozwiązania zadania, czyli zadanie było łatwe dla uczniów. Około 18% szóstoklasistów nie potrafiło znaleźć i wskazać wyrazów, które mają takie samo brzmienie, ale różne znaczenie.
B.	7,53	7,97	8,14	
C.	83,8	81,59	81,92	
D.	4,3	5,08	4,76	
FO*	0,07	0,15	0,15	

16. Z drutu o długości 2,40 m trzeba wykonać szkielet sześcianu. Jaką największą długość może mieć krawędź tego sześcianu?

- A. 80 cm B. 60 cm C. 40 cm **D. 20 cm**

Obszar standardów wymagań egzaminacyjnych	Rozumowanie
Sprawdzana umiejętność	rozpoznawanie charakterystycznych cech i własności figur
Sprawdzana czynność	wyznaczanie długości krawędzi sześcianu

Wybieralność odpowiedzi w %				Komentarz
Odpowiedź	L	W	Z	
A.	5,06	4,88	5,17	Zadanie okazało się dla uczniów trudne – prawidłową odpowiedź zaznaczyła niespełna połowa populacji uczniów przystępujących do sprawdzianu. Co trzeci szóstoklasista wskazał odpowiedź C., czyli w obliczeniach uwzględnił 6 z 12 krawędzi sześcianu. Spośród zadań zamkniętych to zadanie było najczęściej opuszczane przez uczniów.
B.	13,0	12,56	13,23	
C.	31,6	32,16	32,46	
D.	49,7	49,56	48,18	
FO*	0,6	0,81	0,90	

17. Automat w 10 sekund napełnia jednocześnie 5 butelek. Ile najwięcej butelek napełni w ciągu minuty?

- A. 300 B. 50 **C. 30** D. 25

Obszar standardów wymagań egzaminacyjnych	Rozumowanie
Sprawdzana umiejętność	wnioskowanie o przebiegu zjawiska, mającego charakter prawidłowości, na podstawie jego opisu
Sprawdzana czynność	wyznaczanie wielokrotności liczby

Wybieralność odpowiedzi w %				Komentarz
Odpowiedź	L	W	Z	
A.	15,1	14,74	14,55	Efekt przebiegu zjawiska odbywającego się w określonym czasie poprawnie przewidziało 70% szóstoklasistów. Pozostali nieprawidłowo przewidzieli metodę wyznaczania wielokrotności liczby lub niepoprawnie wykonali obliczenia.
B.	12,2	12,35	11,62	
C.	70,1	70,29	70,98	
D.	2,45	2,46	2,71	
FO*	0,13	0,14	0,14	

18. Małgosia kupiła 4 jednakowe paczki naklejek. Z 20 zł otrzymała 11,40 zł reszty. Ile kosztowała paczka naklejek?

- A. 8,60 zł B. 2,85 zł C. 2,40 zł **D. 2,15 zł**

Obszar standardów wymagań egzaminacyjnych	<i>Wykorzystywanie wiedzy w praktyce</i>
Sprawdzana umiejętność	wykonywanie obliczeń dotyczących pieniędzy
Sprawdzana czynność	obliczanie ceny jednostkowej produktu

Wybieralność odpowiedzi w %				Komentarz
Odpowiedź	L	W	Z	Zaznaczenie prawidłowej odpowiedzi okazało się dla uczniów umiarkowanie trudne – około 53% przystępujących do rozwiązania zadania wykonało tę czynność poprawnie. 30% uczniów w odpowiedzi uwzględniło wartość „całej” reszty (odp. A.), zamiast ceny paczki naklejek.
A.	30,6	29,78	30,16	
B.	8,6	9,14	8,46	
C.	7,21	7,34	6,99	
D.	53,4	53,47	54,07	
FO*	0,18	0,23	0,29	

19. W jednym słoiku jest $\frac{4}{5}$ kg miodu, a w drugim $\frac{3}{5}$ kg miodu. Ile miodu należy przełożyć z jednego słoika do drugiego, aby w obu słoikach było tyle samo miodu?

- A. $\frac{1}{10}$ kg B. $\frac{2}{10}$ kg C. $\frac{5}{10}$ kg D. $\frac{7}{10}$ kg

Obszar standardów wymagań egzaminacyjnych	<i>Wykorzystywanie wiedzy w praktyce</i>
Sprawdzana umiejętność	wykorzystywanie w sytuacji praktycznej własności liczb
Sprawdzana czynność	wskazywanie praktycznego sposobu wyrównania dwóch wielkości

Wybieralność odpowiedzi w %				Komentarz
Odpowiedź	L	W	Z	Co drugi uczeń potrafił wskazać praktyczny sposób wyrównania dwóch wielkości, czyli porównać dwa ułamki o tym samym mianowniku.
A.	52,0	52,18	52,54	
B.	20,0	20,57	19,51	
C.	12,0	12,05	11,58	
D.	16,0	14,75	15,88	
FO*	0,36	0,42	0,46	

Tekst i rysunek do zadań 20. i 21.

Działka ma kształt prostokąta o wymiarach przedstawionych na rysunku.

Część przeznaczona pod uprawę warzyw została

na tym rysunku zacieniowana.

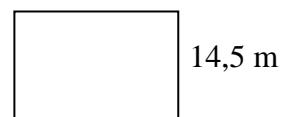
20. Które wyrażenie pozwala obliczyć, ile metrów kwadratowych przeznaczono pod uprawę warzyw?

- A. $\frac{14,5 \cdot 17}{2}$ B. $14,5 \cdot 17$ C. $\frac{2(14,5+17)}{2}$ D. $2(14,5+17)$

Obszar standardów wymagań egzaminacyjnych	Rozumowanie
Sprawdzana umiejętność	opisywanie sytuacji przedstawionej w zadaniu za pomocą wyrażenia arytmetycznego
Sprawdzana czynność	ustalanie sposobu obliczenia pola trójkąta

Wybieralność odpowiedzi w %				Komentarz
Odpowiedź	L	W	Z	Zadanie zostało rozwiązane na poziomie zadowalającym – 70% uczniów potrafiło wskazać wyrażenie umożliwiające obliczenie pola trójkąta.
A.	71,0	70,41	69,93	
B.	16,0	15,63	15,18	
C.	9,0	9,28	9,97	
D.	4,0	4,32	4,56	
FO*	0,19	0,32	0,35	

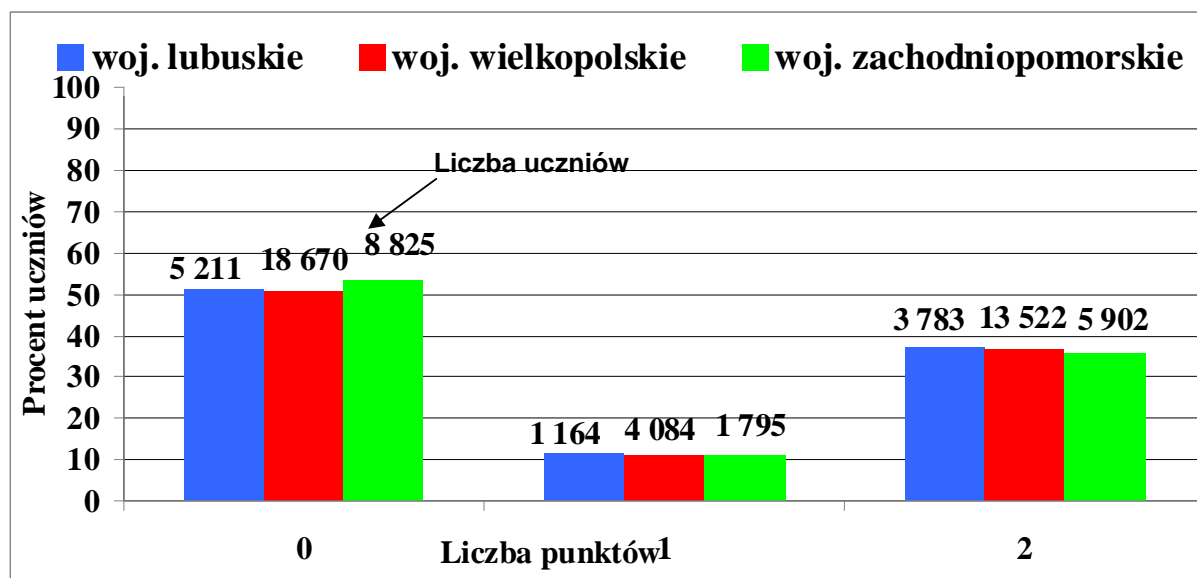
21. Działka została ogrodzona. W ogrodzeniu zostawiono metrową przerwę na wejście. Jaka jest długość ogrodzenia?
Zapisz wszystkie obliczenia.

Obszar standardów wymagań egzaminacyjnych	<i>Wykorzystywanie wiedzy w praktyce</i>
Sprawdzana umiejętność	wykonywanie obliczeń dotyczących długości
Sprawdzana czynność	obliczanie długości zgodnie z warunkami zadania

Współczynnik łatwości	Lubuskie	Wielkopolskie	Zachodniopomorskie
Całego zadania	0,50	0,50	0,48
Nie podjęło próby rozwiązania zadania 21. w województwie			
lubuskim – około 600 uczniów	wielkopolskim – około 2100 uczniów	zachodniopomorskim – około 950 uczniów	

Rozkład wyników punktowych, uzyskanych za rozwiązanie zadania 21. w poszczególnych województwach.

Prawie 46% szóstoklasistów poprawnie rozwiązało to zadanie (przykład 1. i 2.). Uczniowie, których rozwiązania były częściowo poprawne (za 1 punkt) potrafili wyznaczyć długość ogrodzenia działki, ale popełniali błędy rachunkowe (przykład 3.) - najczęściej błędów wynikało z nieznanomości tabliczki mnożenia. Ponad połowa szóstoklasistów otrzymała 0 punktów. Ponad 11% spośród nich (5,6% zdających) nie podjęło próby rozwiązania tego zadania. Uczniowie, których rozwiązania były niepoprawne (za 0 punktów) popełniali błędy polegające najczęściej na tym, że obliczali:

- pole powierzchni zamiast obwodu prostokąta (przykład 5.),
- obwód działki, ale nie uwzględniali metrowej przerwy na wejście (przykład 4.),
- połowę obwodu działki,
- obwód działki, ale metrową przerwę na wejście odejmowali dwukrotnie.

Przykłady rozwiązań:

1. poprawnych

Przykład 1.

Zapisz wszystkie obliczenia.

$14,5 \times 2 = 29$	$17 \times 2 = 34$	$63 - 1 = 62 \text{ m}$
$\begin{array}{r} 14,5 \\ +14,5 \\ \hline 29,0 \end{array}$	$\begin{array}{r} 17 \\ +17 \\ \hline 34 \end{array}$	$\begin{array}{r} 29 \\ +34 \\ \hline 63 \end{array}$

Odpowiedź: Łączna długość ogrodzenia wynosi 62 metry.

Przykład 2.

Zapisz wszystkie obliczenia.

$obw = a + b + a + b$
$obw =$
$obw = 14 + 14 + 17 + 17$
$obw = 62 \text{ m}$

Odpowiedź: Długość ogrodzenia wynosi 62 m.

2. częściowo poprawnych

Przykład 3.

Zapisz wszystkie obliczenia.

$\begin{array}{r} 14,5 \text{ m} \\ \times 2 \\ \hline 29,0 \text{ m} \end{array}$	$+$	$\begin{array}{r} 17 \text{ m} \\ \times 2 \\ \hline 34 \text{ m} \end{array}$	$+$	$\begin{array}{r} 21 \text{ m} \\ \times 2 \\ \hline 42 \text{ m} \end{array}$	$-$	$\begin{array}{r} 50 \text{ m} \\ \times 1 \\ \hline 50 \text{ m} \end{array}$
--	-----	--	-----	--	-----	--

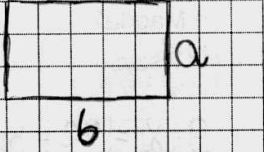
Odpowiedź: Długość ogrodzenia wynosi 54 m długości.

3. niepoprawnych

Przykład 4.

Zapisz wszystkie obliczenia.

1. m. przerwy na wejście

$$P = a \cdot b$$
$$O = 2 \cdot a + 2 \cdot b$$
$$O = 16 \text{ m} + 14,5 \text{ m} = 30,5 \text{ m} \quad 29 \text{ m} + 34 = 63 \text{ m}^2$$

Odpowiedź: Długość ogrodzenia wynosi 63 m²

Przykład 5.

Zapisz wszystkie obliczenia.

$$\text{Pole działki} - 14,5 \text{ m} \cdot 17 \text{ m} = 246,5 \text{ m}^2$$
$$246,5 \text{ m}^2 - 1 \text{ m} = 245,5 \text{ m}^2$$

Odpowiedź: Długość ogrodzenia to 245,5 m²

Przykład 6.

Zapisz wszystkie obliczenia.

Dane:

$$1 \text{ bok} = 14,5 \text{ m}$$
$$2 \text{ bok} = 17 \text{ m}$$
$$14,5 \text{ m} - 0,5 \text{ m} = 14 \text{ m}$$
$$17 \text{ m} - 0,5 \text{ m} = 16,5 \text{ m}$$

Odpowiedź: Długość ogrodzenia wynosi 14 m

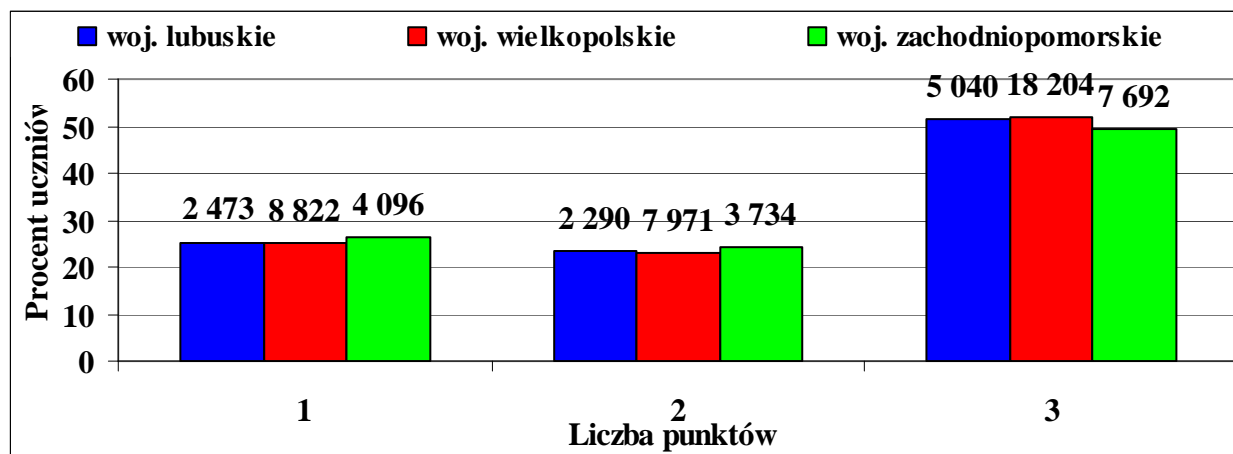
22. Plac o powierzchni 19 m^2 trzeba wysypać żwirem. Jeden worek żwiru wystarcza na $1,5 \text{ m}^2$ powierzchni. Ile najmniej takich worków żwiru trzeba kupić?

Zapisz wszystkie obliczenia.

Obszar standardów wymagań egzaminacyjnych	Wykorzystywanie wiedzy w praktyce
Sprawdzana umiejętność	ustalenie sposobu rozwiązania zadania oraz prezentacji tego rozwiązania
Sprawdzana czynność	wyznaczenie ilorazu i zaokrąglenie wyniku na potrzeby sytuacji praktycznej

Współczynnik łatwości	Lubuskie	Wielkopolskie	Zachodniopomorskie
Całego zadania	0,63	0,63	0,62
Nie podjęto próby rozwiązania zadania 22. w województwie			
lubuskim – około 300 uczniów	wielkopolskim – około 1100 uczniów	zachodniopomorskim – około 500 uczniów	

Rozkład wyników punktowych, uzyskanych za rozwiązanie zadania 22. w poszczególnych województwach.

Uczniowie uzyskali za to zadanie 63% punktów możliwych do zdobycia. Maksymalny wynik (2 punkty) uzyskało 46% szóstoklasistów. Ponad 25% zdających otrzymało 0 punktów, z czego 88% nie przedstawiło poprawnej metody, a 12% nie podjęło próby rozwiązania zadania. Uczniowie najczęściej zapisywali i wykonywali dzielenie sposobem pisemnym, a następnie zaokrąglali otrzymany iloraz na potrzeby sytuacji przedstawionej w zadaniu (przykład 1.). Dość często szóstoklasiści szacowali liczbę worków i sprawdzali poprawność za pomocą mnożenia (przykład 2.). W nielicznych pracach uczniowie wielokrotnie dodawali do siebie $1,5 \text{ m}^2$ (przykład 4.) lub wielokrotnie odejmowali $1,5 \text{ m}^2$ od 19 m^2 . Prawie co czwarty uczeń przedstawił poprawną metodę prowadząca do rozwiązania zadania, ale podczas

realizacji popełnił błąd rachunkowy w obliczeniach lub błędnie zaokrąglił liczbę otrzymaną w wyniku dzielenia (przykład 5., 6. i 7.). W nielicznych pracach uczniowie wykonywali zupełnie przypadkowe obliczenia (przykład 8.i 9).

Przykłady rozwiązań:

1. poprawnych

Przykład 1.

1 worek żwiru wystarcza na $1,5m^2$	
plac ma pole powierzchni równe $19m^2$	
$19 : 1,5 = 12 \times 10$	$\begin{array}{r} 12 \\ 1,5 \overline{) 19,0} \\ \underline{-15} \\ 40 \\ \underline{-30} \\ 10 \end{array}$
Odpowiedź: ...Trzeba... kupić... najmniej... 13... takich... worków.....	

Przykład 2.

$1,5$	$1,5$	$9,0$	$16,5$	$1,3$
$\frac{1,5}{6}$	$\frac{1,5}{1,5}$	$\frac{9,0}{1,5}$	$\frac{16,5}{1,5}$	$\frac{1,3}{1,5}$
30	$1,5$	15	$11,0$	$6,5$
60	$1,5$	15	$11,5$	13
90	$1,5$	15	$19,5$	$19,5$
	$+ 1,5$	$+ 1,5$		
	50	$16,5$		
Odpowiedź: Trzeba kupić 13 worków worków.....				

Przykład 3.

1 worek = $1,5m^2$	$1,5$	1	$1,5$
$1,5 \cdot 10 = 15$	$\frac{1,5}{10}$	$\frac{1}{1,5}$	$\frac{1,5}{13}$
$1,5 \cdot 12 = 18$	$1,50$	$\frac{12}{30}$	$\frac{45}{45}$
$1,5 \cdot 13 = 19,5$		$\frac{18}{18,0}$	$\frac{15}{19,5}$
Odpowiedź: Trzeba kupić 13 worków żwiru.....			

Przykład 4.

$$= 1,5 + 1,5 + 1,5 + 1,5 + 1,5 + 1,5 + 1,5 + 1,5 + 1,5 + 1,5 + 1,5 + 1,5 + 1,5$$

~~19,5~~

Odpowiedź:trzeba.....kupić.....co najmniej.....13 worków.....

2. częściowo poprawnych

Przykład 5.

$$19 : 1,5 = 190 : 15$$
$$\begin{array}{r} 12 \overset{6}{} \\ 15 \overline{) 190} \\ \underline{-15} \\ 40 \\ \underline{-30} \\ 100 \\ \underline{-90} \\ 100 \end{array}$$
$$190 : 15 = 12$$

Odpowiedź:Najmniej takich worków trzeba kupić 12.....

Przykład 6.

$$19 \text{ m} : 1,5 = 13,5 \approx 14$$

Odpowiedź:Najmniej.....trzeba kupić.....~~13~~ 14 worków szwarcu.....

Przykład 7.

Dane
Pp = 19 m²
1 work = 1,5 m

$$1,5 + 1,5 + 1,5 + 1,5 + 1,5 + 1,5 + 1,5 + 1,5 + 1,5 + 1,5 + 1,5 + 1,5 + 1,5 + 1,5$$

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14

Odpowiedź:Najmniej trzeba tych worków kupić 14.....

3. niepoprawnych

Przykład 8.

$$\begin{aligned} 19 \text{ m}^2 \cdot 19 \text{ m}^2 &= 298 \text{ m}^2 \\ 298 \text{ m}^2 : 1,5 &= 197,10 \\ 197,10 &\approx 192 \end{aligned}$$

Odpowiedź: Najmniejszą ilość kapić trzeba kupić 192 worki.

Przykład 9.

$$\begin{array}{r} 19 \\ \times 1,5 \\ \hline 95 \\ + 190 \\ \hline 28,5 \end{array}$$

Odpowiedź: Najmniej takich worków trzeba kupić 95.

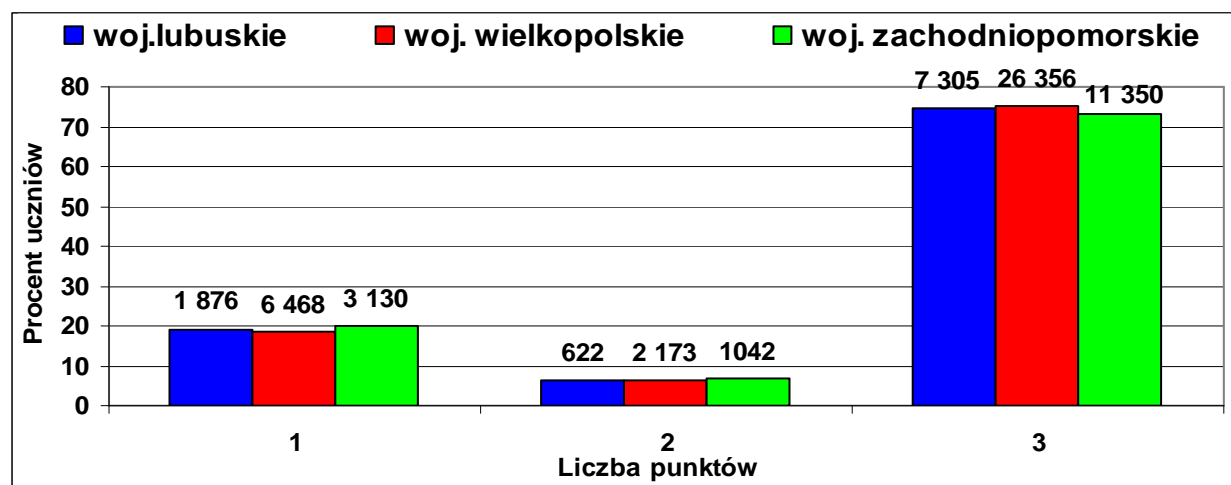
23. Ciastka są sprzedawane w dużych i małych opakowaniach. Duże opakowanie zawiera 28 ciastek. W trzech dużych opakowaniach jest tyle samo ciastek, ile w siedmiu małych. Ile ciastek jest w małym opakowaniu?

Zapisz wszystkie obliczenia.

Obszar standardów wymagań egzaminacyjnych	<i>Wykorzystywanie wiedzy w praktyce</i>
Sprawdzana umiejętność	ustalenie sposobu rozwiązania zadania oraz prezentacji tego rozwiązania
Sprawdzana czynność	wyznaczenie czynnika iloczynu

Współczynnik łatwości	Lubuskie	Wielkopolskie	Zachodniopomorskie
Całego zadania	0,78	0,78	0,76
Nie podjęło próby rozwiązania zadania 23. w województwie			
lubuskim – około 300 uczniów	wielkopolskim – około 1050 uczniów	zachodniopomorskim – około 500 uczniów	

Rozkład wyników punktowych, uzyskanych za rozwiązanie zadania 23. w poszczególnych województwach.

Prawie 75% szóstoklasistów poprawnie rozwiązało to zadanie. Uczniowie najczęściej najpierw obliczali, ile ciastek jest w trzech dużych opakowaniach, a następnie dzielili otrzymaną wielkość na siedem jednakowych części (przykład 1.). Rzadko można było spotkać rozwiązania, w których najpierw rozdzielali ciastka z jednego dużego opakowania do siedmiu małych, a następnie mnożyli otrzymaną wielkość przez trzy (przykład 2.). Czasami rozwiązania ilustrowane były rysunkami. W pracach, w których pojawiały się obliczenia, większość z nich wykonywana była sposobem pisemnym, dość często liczono w pamięci.

Dane z zadania wymagały obliczeń w zbiorze liczb naturalnych, co najwyżej dwucyfrowych, stąd błędy rachunkowe pojawiały się rzadko i dotyczyły najczęściej mnożenia i dzielenia liczb naturalnych (przykład 3. i 4.).

Czasami wynik nieznacznie odbiegał od poprawnego, jednak zdarzały się i takie prace, w których liczba ciastek w małym opakowaniu była większa niż w dużym (przykład 5.). Szóstoklasiści chętnie podejmowali próbę rozwiązania tego zadania, ale prawie 20% zdających otrzymało 0 punktów. Spośród nich prawie 16% nie podjęło próby rozwiązania zadania (około 3% zdających). Wśród niepoprawnych rozwiązań można było znaleźć wiele takich, w których wykonano zupełnie przypadkowe działania na liczbach z zadania (przykład 5.).

Przykłady rozwiązań:

1. poprawnych

Przykład 1.

Zapisz wszystkie obliczenia.

28:3 = 9 $\frac{1}{3}$ duże opakowanie - 28 ciastek
 $\frac{1}{3}$ - tyle samo ile w siedmiu małych
 $9 \cdot 3 = 27$
 $27 + 1 = 28$

Odpowiedź: W małym opakowaniu jest 12 ciastek.

Przykład 2.

Dane:
 $Dp = 28$
 $MP = ?$

$28 : 7 = 4$
 $4 \cdot 3 = 12$

Odpowiedź: W małym opakowaniu jest 12 ciastek.

2. częściowo poprawnych

Przykład 3.

Zapisz wszystkie obliczenia.

	$28 \cdot 3 = 144$	$\begin{array}{r} 2 \\ 28 \\ \cdot 3 \\ \hline 144 \end{array}$
	$144 : 7 = 22$	

Odpowiedź: W małym opakowaniu mieszczą się 22 ciastka.

Przykład 4.

Dane:		$\begin{array}{r} 11,3 \\ 80 : 7 \\ \hline 11,3 \end{array}$
Dzięk - 28		
małe - ?		
$28 \times 3 = 80$		
$80 : 7 = 11,3$		

Odpowiedź: W małym opakowaniu jest 11 ciastek.

3. niepoprawnych

Przykład 5.

Zapisz wszystkie obliczenia.

$28 \times 4 = 112$	$112 - 28 = 84$	$84 - 28 = 56$	$56 - 28 = 28$	$28 - 28 = 0$	
$28 \times 3 = 84$	$84 - 28 = 56$	$56 - 28 = 28$	$28 - 28 = 0$		
$28 \times 2 = 56$	$56 - 28 = 28$	$28 - 28 = 0$			
$28 \times 1 = 28$	$28 - 28 = 0$				

Odpowiedź: W małym opakowaniu jest 35 ciastek.

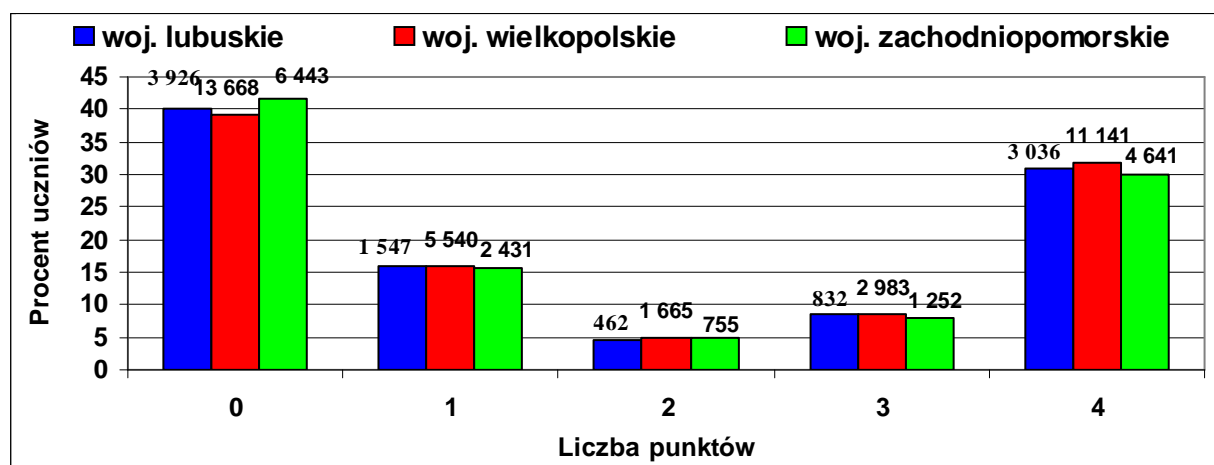
24. Magda ma 56 zł oszczędności, a Basia 20 zł. Dziewczynki postanowiły nadal oszczędzać. Magda będzie odkładać po 9 zł miesięcznie. Po ile złotych powinna odkładać co miesiąc Basia, aby po 8 miesiącach mieć tyle samo pieniędzy, ile Magda?

Zapisz wszystkie obliczenia.

Obszar standardów wymagań egzaminacyjnych	<i>Rozumowanie</i>
Sprawdzana umiejętność	wykonywanie obliczeń dotyczących pieniędzy
Sprawdzana czynność	wyznaczenie kwoty i podzielenie jej na równe części

Współczynnik łatwości	Lubuskie	Wielkopolskie	Zachodniopomorskie
Całogo zadania	0,44	0,45	0,42
Nie podjęło próby rozwiązania zadania 24. w województwie			
lubuskim – około 600 uczniów	wielkopolskim – około 2100 uczniów	zachodniopomorskim – około 950 uczniów	

Rozkład wyników punktowych, uzyskanych za rozwiązanie zadania 24. w poszczególnych województwach.

Zadanie to było dla uczniów trudne – otrzymali za jego rozwiązanie około 44% punktów możliwych do uzyskania.

Tylko 30% szóstoklasistów przedstawiło w pełni poprawne rozwiązanie tego zadania. Najczęściej uczniowie najpierw obliczali przewidywaną kwotę oszczędności Magdy po 8 miesiącach. Następnie, uwzględniając już posiadane przez Basię pieniądze, wyznaczali kwotę, jaką co miesiąc dziewczynka powinna odkładać, by mieć tyle pieniędzy, ile Magda. Przykłady od 1. do 3. ilustrują w pełni poprawne rozwiązania.

Uczniów, którzy popełnili różnego rodzaju błędy bądź nie dokończyli swoich obliczeń, było prawie tyle samo, co tych, którzy zaprezentowali w pełni poprawne rozwiązanie. Prawie 30% zdających otrzymało za to zadanie od 1 do 3 punktów. Połowę tej grupy stanowią szóstoklasiści, którzy otrzymali 1 punkt. Potrafili oni wykonać poprawnie jedynie pierwszy krok rozwiązania, czyli wyznaczyli kwotę oszczędności Magdy po 8 miesiącach oszczędzania (przykład 4. i 5.). Pozostali najczęściej nie uwzględniali w obliczeniach kwoty, jaką już dysponowała Basia (przykład 6.), albo poprzestawali na poprawnie wykonanym pierwszym etapie rozwiązania zadania. Pomimo tego, że wykonywane działania dotyczyły liczb naturalnych, to jednak często w rozwiązaniach pojawiały się błędy rachunkowe (najczęściej w mnożeniu lub w dzieleniu).

Liczna grupa uczniów (40% szóstoklasistów) otrzymała za to zadanie 0 punktów. Spośród nich 14,6% nie podjęło próby rozwiązania zadania.

Przykłady rozwiązań:

1. poprawnych

Przykład 1.

Magda - 56 zł oszczędności Basia - 20 zł oszczędności $8 \cdot 9 = 72 \text{ zł}$ $56 + 72 = 128 \text{ zł} - \text{Magda}$	$128 - 20 = 108 \text{ zł}$ $\begin{array}{r} 13,5 \\ 108 : 8 = \\ \underline{- 8} \\ 28 \\ \underline{- 24} \\ 40 \\ \underline{- 40} \\ 0 \end{array}$
--	---

Odpowiedź: Basia... co... miesięcy... powinna... odkładać... po... 13,50 zł, aby... po 8 miesiącach mieć tyle samo pieniędzy, ile Magda.

Przykład 2.

$\begin{array}{r} 56 \text{ zł} \\ 9 \text{ zł} \\ 9 \text{ zł} \\ + 9 \text{ zł} \\ 9 \text{ zł} \\ 9 \text{ zł} \\ 9 \text{ zł} \\ 9 \text{ zł} \\ \hline 128 \text{ zł} \end{array}$	$128 \text{ zł} - 20 \text{ zł} = 108 \text{ zł}$ $\begin{array}{r} 13,5 \\ \hline 108 \text{ zł} : 8 \\ \underline{- 8} \\ 28 \\ \underline{- 24} \\ 40 \\ \underline{- 40} \\ 0 \end{array}$
---	---

Odpowiedź: Basia powinna odkładać 13 zł 50 gr

Przykład 3.

$9 \times 8 = 72$		$15 \times 8 = 120$	$120 + 20 = 140$
$96 + 72 = 128$	$\begin{array}{r} 15 \\ \times 8 \\ \hline 120 \end{array}$	$13 \times 8 = 104$	$104 + 20 = 124$
$\begin{array}{r} 56 \\ + 72 \\ \hline 128 \end{array}$	$\begin{array}{r} 13 \\ \times 8 \\ \hline 104 \end{array}$	$14 \times 8 = 112$	$112 + 20 = 132$
	$\begin{array}{r} 13,5 \\ \times 8 \\ \hline 108 \end{array}$	$13,5 \times 8 = \del{108} 108$	$108 + 20 = 128$

Odpowiedź: Basia co miesiąc powinna odkładać 13,50 złotych.

2. częściowo poprawnych

Przykład 4.

$9 \times 8 = 72$	$128 : 8 = 16$
$56 \text{ zł} + 72 \text{ zł} = 128 \text{ zł}$	

Odpowiedź: Basia powinna co miesiąc odkładać po 16 zł.

Przykład 5.

$\begin{array}{r} 9 \times 8 = 72 \\ + 56 \\ \hline 128 \end{array}$	$\begin{array}{r} 17 \\ \times 8 \\ \hline 136 \end{array}$	$\begin{array}{r} 15 \\ \times 8 \\ \hline 120 \end{array}$	$\begin{array}{r} 56 \\ - 16 \\ \hline 40 \end{array}$
--	---	---	--

Odpowiedź: Basia musi odkładać miesięcznie 16 zł.

Przykład 6.

$9 \cdot 8 = 72 + 56 = 128 \text{ zł}$	8 miesięcy	$\begin{array}{r} 2 \\ 13 \\ \cdot 8 \\ \hline 104 \end{array}$	$\begin{array}{r} 3 \\ 14 \\ \cdot 8 \\ \hline 112 \end{array}$
$11 \cdot 8 = 88 + 20 = 108 \text{ zł}$			
$13 \cdot 8 = 104 + 20 = 124 \text{ zł}$			
$14 \cdot 8 = 112 + 20 = 132 \text{ zł}$			

Odpowiedź: Basia powinna odkładać po 13 zł na miesiąc

Przykład 7.

$9 \cdot 8 = 72 \text{ zł}$	$128 - 20 = 108$
$72 + 56 = 128 \text{ zł}$	$108 : 8 = 13,20 \text{ zł}$

Odpowiedź: Basia musiała odkładać po 13,20 zł na miesiąc.

3. niepoprawnych

Przykład 8.

Magda - 56 zł	po 8 zł miesięcznie	$\begin{array}{r} 56 \\ -20 \\ \hline 36 \end{array}$
Basia - 20 zł		
$56 \text{ zł} - 20 \text{ zł} = 36 \text{ zł}$	$36 : 8 = 4,5 \text{ zł}$	

Odpowiedź: Basia powinna odkładać co miesiąc 4,5 zł, aby mieć tyle samo co Magda.

Przykład 9.

$\begin{array}{r} 12 \\ -9 \\ \hline 21 \end{array}$	$\begin{array}{r} 108 \\ +56 \\ \hline 164 \end{array}$	$\begin{array}{r} 200 \\ -164 \\ \hline 36 \\ -20 \\ \hline 16 \end{array}$	$\begin{array}{r} 164 \\ -20 \\ \hline 144 \end{array}$	$\begin{array}{r} 18 \\ 144 : 8 \\ -8 \\ \hline 64 \\ -64 \\ \hline 0 \end{array}$
--	---	---	---	--

Odpowiedź: Basia powinna odkładać co miesiąc po 18 złotych.

W arkuszu sprawdzianu 2011 zamieszczono dwa zadania o treściach polonistycznych, które musieli rozwiązać uczniowie klas szóstych, chcąc wykazać się opanowaniem umiejętności *pisania*. Należało wykazać się opanowaniem umiejętności redagowania opisu i zaproszenia. W pierwszym przypadku uczniom polecono opisanie przedmiotu sztuki użytkowej, czyli znaczka pocztowego. Z kolei zaproszenie na otwarcie wystawy filatelistycznej miało być napisane w imieniu samorządu klasowego i skierowane do dyrektora Szkoły Podstawowej w Brzezinach. W opisie sprawdzano także opanowanie umiejętności posługiwania się funkcjonalnym stylem – miało o tym świadczyć np. wykorzystanie słownictwa oddającego relacje przestrzenne. Poza tym w pierwszej wypowiedzi należało przestrzegać zasad poprawności językowej, ortograficznej i interpunkcyjnej, a w drugiej – przede wszystkim ortograficznej.

Zadanie 25.

Opisz przedstawiony na ilustracji znaczek pocztowy.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Friedrich Gauss

Źródło:

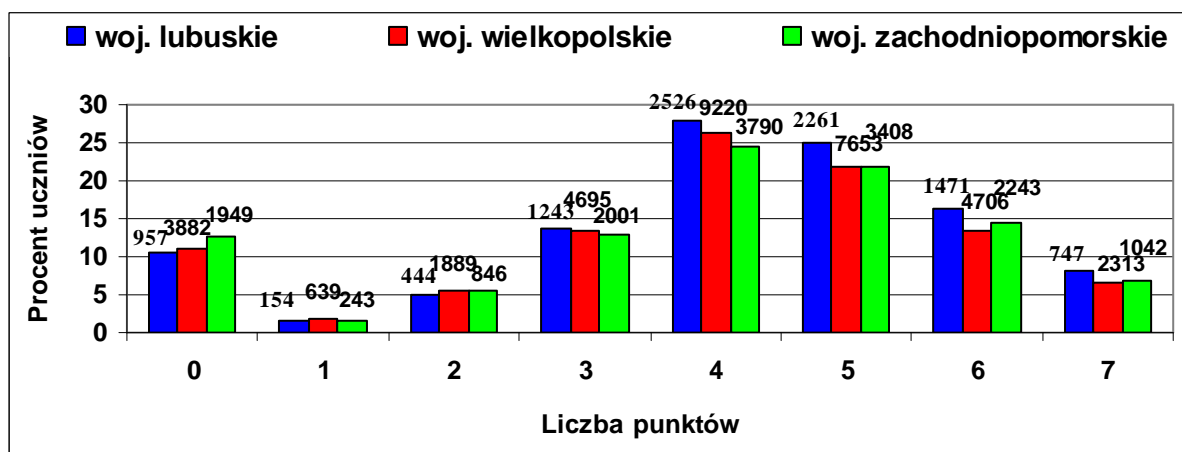
http://pl.wikipedia.org/wiki/Carl_Friedrich_Gauss

W uczniowskich wypracowaniach sprawdzano i oceniano poziom opanowania następujących umiejętności:

Obszar standardów wymagań egzaminacyjnych	<i>Pisanie</i>
Sprawdzana umiejętność	pisanie na temat i zgodnie z celem
Sprawdzana czynność	I. opisanie dzieła sztuki użytkowej
Sprawdzana umiejętność	celowe stosowanie środków językowych
Sprawdzana czynność	II. pisanie funkcjonalnym stylem z dbałością o dobór słownictwa
Sprawdzana umiejętność	przestrzeganie norm gramatycznych
Sprawdzana czynność	III. napisanie tekstu poprawnego pod względem

	gramatycznym
Sprawdzana umiejętność	przestrzeganie norm ortograficznych
Sprawdzana czynność	IV. napisanie tekstu poprawnego pod względem ortograficznym
Sprawdzana umiejętność	przestrzeganie norm interpunkcyjnych
Sprawdzana czynność	V. napisanie tekstu poprawnego pod względem interpunkcyjnym

Rozkład wyników punktowych uzyskanych przez uczniów za rozwiązanie zadania 25. zaprezentowano na poniżej zamieszczonym wykresie.

Na 7 punktów możliwych do uzyskania za rozwiązanie zadania nr 25. najliczniejsza grupa uczniów, w każdym z województw znajdujących się na terenie działania Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Poznaniu, uzyskała 4 punkty. Liczba uczniów, którzy uzyskali minimalną liczbę punktów (0), jest znacznie większa od liczby uczniów, którzy otrzymali maksymalny wynik – 7 punktów.

O poziomie opanowania badanych umiejętności informuje wartość współczynnika łatwości.

Współczynnik łatwości	Lubuskie	Wielkopolskie	Zachodniopomorskie
Czynności I.	0,54	0,52	0,52
Czynności II.	0,36	0,34	0,35
Czynności III.	0,65	0,61	0,59
Czynności IV.	0,69	0,67	0,67
Czynności V.	0,77	0,75	0,74

W Okręgu 1,49% uczniów przystępujących do sprawdzianu nie podjęło próby rozwiązania zadania nr 25.

Próby rozwiązania zadania 25. nie podjęło w województwie		
lubuskim – 147 uczniów.	wielkopolskim – 522 uczniów.	zachodniopomorskim – 232 uczniów.

Uwagi merytoryczne dotyczące umiejętności szczegółowych badanych w zadaniu 25.

Spośród dłuższych form wypowiedzi, które powinien opanować uczeń klasy szóstej szkoły podstawowej, w podstawie programowej oraz standardach wymagań egzaminacyjnych wymienia się opowiadanie, opis (przedmiotu, krajobrazu, postaci rzeczywistej i literackiej, dzieła sztuki) i sprawozdanie (z uroczystości szkolnej, wycieczki).

I. Realizacja tematu

W kontekście podstawy programowej, standardów wymagań egzaminacyjnych czy realizowanych programów nauczania polecenie zamieszczone w zadaniu nr 25 nie powinno zaskoczyć uczniów przystępujących do sprawdzianu. W opisie znaczka (podobnie jak w opisach przedmiotów) uczeń powinien zwrócić uwagę na kształt, wielkość, kolor, usytuowanie i przeznaczenie. Nie mógł pominąć układu przestrzennego, ponieważ w centrum znaczka ukazano postać, a po bokach zostały zamieszczone różne napisy. Naturalne wydaje się wykorzystanie słownictwa nazywającego relacje przestrzenne oraz umożliwiające opisanie „popiersia” postaci (twarz, włosy, oczy, elementy ubioru).

Za pełną realizację tematu uczeń mógł maksymalnie uzyskać 3 punkty (7 za napisanie poprawnie całego zadania). Aby uzyskać maksymalną liczbę punktów za poprawną realizację tematu, szóstoklasista powinien w redagowanym przez siebie opisie uwzględnić: nazwisko osoby przedstawionej na znaczku, przynajmniej trzy informacje o wyglądzie Karola Gaussa, jedną informację o kształcie znaczka lub inną informację o znaczku (np. „zębki”) oraz informację o danych przedstawionych na znaczku (np. daty ramowe, cena znaczka, poczta). Jeśli piszący zwrócił uwagę jedynie na dwa elementy wyglądu centralnej postaci oraz pominął informacje o danych zamieszczonych na znaczku, otrzymywał dwa punkty za realizację tego kryterium. Gdy opis zawierał tylko nazwisko osoby i informację o wyglądzie postaci lub tylko o znaczku, uczeń uzyskiwał jeden punkt. Punktów nie przyznawano, jeżeli uczeń napisał inną wypowiedź (np. streszczenie tekstu wstępnego lub notatkę biograficzną o Karolu Gaussie).

W Okręgu największa liczba uczniów za realizację tematu uzyskała 1 punkt.

W *Przykładzie 1.* zamieszczono wypowiedź, w której uczeń spełnił wszystkie warunki oczekiwane w realizacji tematu za 3 punkty.

Przykład 1.

25. Opisz przedstawiony na ilustracji znaczek pocztowy.

Będę opisywała znaczek pocztowy, który przedstawia C.F. Gaussa.

Na pierwszym planie widzimy portret Gaussa na czarnym tle. W lewym, dolnym rogu widnieje liczba 10.

Dookoła podobizny znajdują się napisy takie jak lata jego życia Gauss ma na głowie czapkę. Ubrany jest w białą koszulę z rozpiętym guzikiem pod brodą. Na wierzchu swojego ubrania ma czarną marynarkę. Jego siwe włosy wystają spod czarnej czapki.

Moim zdaniem jest to bardzo ładny i ciekawy znaczek. Pomimo tego, że jest czarno-biały, podoba mi się. Mam wrażenie, że jest to drogocenny znaczek.

Źródło: http://pl.wikipedia.org/wiki/Carl_Friedrich_Gauss

Analizując zamieszczony powyżej przykład, można stwierdzić, że został on zapisany wg ramowego planu opisu: uczennica zaczęła swą wypowiedź od usytuowania, następnie od ogółu „przeszła” do szczegółów, by na zakończenie ocenić opisywany przedmiot. Autorka zastosowała słownictwo, które umożliwiło ukazanie relacji przestrzennych. Wypowiedź jest poprawna pod względem językowym, ortograficznym i interpunkcyjnym.

Przykład 2.

25. Opisz przedstawiony na ilustracji znaczek pocztowy.

Źródło: http://pl.wikipedia.org/wiki/Carl_Friedrich_Gauss

Przedsta Pokazamy obok zna-
czek pocztowy przedstawia
słynnego niemieckiego
uczonego Karola Gaussa.
Jest to portret mężczyzny
w ciepłym płaszczu oraz
odchylonej do tyłu, niczym

czapka

gałąź czapce. Ma on już posiwiałe włosy, na doda-
tek lekko zmierzwił. Kłóciera od kłoci także
rozchyła się ^{beztęplonie} ~~w~~ ~~nieładzie~~. Gauss na tym znaczku
jest już ~~w~~ ~~poleszym~~ wieku starszym człowiekiem.

W lewym dolnym rogu widnieje liczba „10”, ^{przejawiają-}
dopodobnie wartość znaczka. Po obu stronach ^{uczonego} widnieją
niemieckie napisy, a u góry widoczna jest ^{sa sa} ~~jego~~ imię
i nazwisko matematyka, obok natomiast ^{jego} lata i życia.
Znaczek na brzegach jest ząbkowany.

Przykład 2. – jest to także praca wzorcowa, ale autor najpierw skupił swoją uwagę na postaci centralnej, a następnie opisał szczegóły wyglądu znaczka. Na uwagę zasługuje próba posługiwania się bogatym słownictwem (czapka niczym gałąź) oraz wyrazami oddającymi relacje przestrzenne. Nieco razi nadużywanie czasownika widzieć.

W Przykładzie 3. zamieszczono wypowiedź, w której za realizację treści przyznano 2 punkty.

Przykład 3.

25. Opisz przedstawiony na ilustracji znaczek pocztowy.

Opis Znaczka

Jest to znaczek pocztowy przedstawiający sławnego matematyka Carla Friedricha Gaussa, ~~który~~ ^{który ma} na sobie czapkę i jest już trochę sędziwy. Na górze znaczka jest data ~~o~~ narodzin i śmierci Carla. W dolnym lewym rogu jest liczba 10, jest to zapewne cena tego znaczka. Po ~~tych~~ ^{widnieją} bokach ^{niemieckie} napisy DEUTSCHE BUNDESPOST.

Źródło: http://pl.wikipedia.org/wiki/Carl_Friedrich_Gauss

Po przeczytaniu treści wypracowania dostrzega się różnice w realizacji treści: wypowiedź jest nie tylko krótsza, ale także uboższa treściowo. Uczeń określił, kto został przedstawiony na znaczku, wymienił dwie cechy postaci oraz zwrócił uwagę na informacje podane na znaczku. W tej realizacji razi nadużywanie czasownika *jest*, chociaż, zgodnie z wybraną formą wypowiedzi, służy on do opisanego tego, co widać.

W Przykładzie 4. zamieszczono wypowiedź znacznie bardziej rozbudowaną, ale tylko częściowo spełniającą warunki opisane w kryteriach.

Przykład 4.

25. Opisz przedstawiony na ilustracji znaczek pocztowy.

Na znaczku pocztowym przedstawiony jest Carl Friedrich Gauss. Był to niemiecki uczonek, matematyk, astronom i fizyk. Żył w latach 1777-1855.

Jego oczy są wpatnione w dal, na ustach widnieje lekki uśmiech. Na jego

znajduje się czapka opadająca w dół. Z tej czapki wystają białe lekko pofalowane włosy. Ma na sobie białą koszulę bez krawatu, z podniesionym do góry kołnierzykiem. Na koszulę nałożona jest marynarka lub płaszcz.

Bardzo podoba mi się osobowość i postawa tego człowieka w tamtejszych czasach. Chciałabym posiadać taki talent matematyczny jak on.

Źródło: http://pl.wikipedia.org/wiki/Carl_Friedrich_Gauss

Autor wypowiedzi zamieszczonej jako Przykład 4. swoją uwagę skupił na centralnej postaci, redagując bardzo szczegółowy opis. Zupełnie pominął w wypracowaniu informacje o tym, co można zauważyć na znaczku.

Drugie zdanie w zamieszczonym przykładzie zawiera informacje znane piszącemu z tekstu wstępnego (tego, że był matematykiem, nie widać na znaczku). Ocena zawarta w zakończeniu nie odnosi się do eksponatu, lecz do osobowości matematyka.

pisano ~~o~~ lirokę 10 domyślłam się, iż jest to ceno-
len znaczek jest bardzo ciekawy i dlatego
~~nie~~ mam zamiar zająć się filatelistyką.

25. Opisz przedstawiony na ilustracji znaczek pocztowy.

Na obrzarku widzimy
znaczek pocztowy z podobizną
Gausa.

Znaczek jest czarno-
biały. Znaczną część zaj-
muje portret Gausa. U

górnym napisano inicjały i noz
wskazano uszone oraz rok narodzin i śmierci.

Po prawej stronie widnieje napis „BUNDESPOST”,
a po lewej „DEUTSCHE”. W lewym dolnym rogu na-
pisano ~~o~~ lirokę 10 domyślłam się, iż jest to ceno-

len znaczek jest bardzo ciekawy i dlatego
~~nie~~ mam zamiar zająć się filatelistyką.

Źródło: http://pl.wikipedia.org/wiki/Carl_Friedrich_Gauss

Dla piszącego chwila zapoznania się ze znaczkiem zamieszczonym w arkuszu stała się impulsem do poszerzania obszaru zainteresowań.

Na następnej stronie znajduje się wypowiedź ucznia, za której napisanie autor uzyskał 0 punktów (Przykład 6.).

Przykład 6.

25. Opisz przedstawiony na ilustracji znaczek pocztowy.

Na tym znaczku pocztowym
znajduje się niemiecki
matematyk, astronom i fizyk Carl
Friedrich Gauss. ~~Był on~~
~~Był~~ on bardzo mądry.
Kiedy miał 7 lat poszedł do szkoły
jako każde dziecko w jego wieku.
Na lekcji matematyki nauczyciel
kazał obliczyć dzieciom sumę wszystkich liczb od 1 do 100.
Karol szybko skończył to zadanie, a nauczyciel ~~myślał~~ myślał,
że to jakiś żart. Po sprawdzeniu reszty Karola nauczyciel
był zdumiony, bo ~~że~~ Karol jako jedyny ~~nie~~ miał zadanie
dobrze zrobione. Nauczyciel już wiedział, że z Karola będzie
cieniek. Miał więc tytuł doktora uzyskał w wieku 22 lat.
Carl Gauss urodził się w 1777 roku, a zmarł 1855 roku.

Źródło: http://pl.wikipedia.org/wiki/Carl_Friedrich_Gauss

Tylko pierwsze zdanie wypowiedzi można uznać za typowe dla opisu. W kolejnych zdaniach uczeń, zamiast opisywać to, co widzi, nieudolnie streścił tekst popularnonaukowy, zamieszczony w arkuszu sprawdzianu. Taka realizacja polecenia nie mogła być uznana jako poprawna (podobnie jak inne, w których zamiast opisu zredagowano notki biograficzne).

II. Słownictwo i styl

Punkt za spełnienie II kryterium był przyznawany wówczas, gdy uczeń opisywał to, co widział na ilustracji (a nie opowiadał) oraz używał słów określających relacje przestrzenne (np.: na, nad, pod, obok, z drugiej strony, z prawej strony, wzdłuż, u dołu, w pobliżu itp.).

Przykład 7.

25. Opisz przedstawiony na ilustracji znaczek pocztowy.

Opisywany przez mnie znaczek pocztowy przedstawia Friedricha Gaussa.

Ma on siwe włosy średniej długości. Na głowie ma czapkę opadającą na tył głowy. Brwi ~~moją~~ jego są dość szerokie i nachodzą lekko na czoło. Jego

oczy są w kształcie perły, lecz kolor mają czarny. Ubrany jest w białą koszulę i płaszcz w bardzo małą kratkę.

Znaczek jest dokładnie opisany. Napisane jest kogo można zobaczyć na tym obrazku. Umieszczona została również data narodzin i śmierci. Tło znaczka jest pomarańczowe i nieprzyjemne.

Podoba mi się ten znaczek, ponieważ przedstawia tylko jedną osobę, ale bardzo dokładnie przedstawioną. Jest również bardzo szczegółowo opisany.

Źródło: http://pl.wikipedia.org/wiki/Carl_Friedrich_Gauss

Autor opisu znaczka (zamieszczonego jako Przykład 7.), większą część swej wypowiedzi poświęcił na oddanie szczegółów wyglądu Karola Gaussa. Starał się, aby jego wypowiedź była barwna, ponieważ wprowadził do niej epitety, a nawet jedno porównanie. W kilku ostatnich zdaniach opisu raz nadużywanie form czasowników *być* i *przedstawiać*.

Przykład 8.

25. Opisz przedstawiony na ilustracji znaczek pocztowy.

Ciata bym opisać
Znaczek pocztowy, przedstawiający
Friedricha Gauss'a.
Przedmiot jest mały. Boki
naklejki są obszarpane. Natomiast
na dolnym lewym rogu można
zobaczyć kwotę „10”. Na samym
środku znajduje się czarnobiała postać pana
Gaussa, a po bokach na ~~czarnym~~ czarnym tle widać
białe napisy. A u góry widnieje data początku życia
Friedricha oraz śmierci.

Źródło: http://pl.wikipedia.org/wiki/Carl_Friedrich_Gauss

W wypowiedzi zaprezentowanej w *Przykładzie 8.* autorka uwzględniła przede wszystkim informacje dotyczące wyglądu znaczka (wielkość przedmiotu, dane na znaczku daty ramowe), właściwie pomijając opis postaci, której znaczek został poświęcony (czarnobiała postać). Do przekazania ww. informacji wykorzystano słownictwo oddające relacje przestrzenne. Szóstoklasistka, w zapisie swej wypowiedzi popełniła kilka błędów ortograficznych.

Chcąc opisać przedmiot sztuki użytkowej, jakim jest znaczek, niektórzy szóstoklasiści wykorzystywali umiejętności zdobyte podczas lekcji poświęconych opisywaniu obrazów (*Przykład 9.*), toteż próbowali wyodrębnić na znaczku *plan pierwszy, drugi i tło* (niektórzy nawet ołówkiem dzielili znaczek na trzy paski). Był to zabieg sztuczny, bowiem na znaczku z podobizną K. Gaussa wszystkie elementy są ukazane na tym samym planie.

Przykład 9.

25. Opisz przedstawiony na ilustracji znaczek pocztowy.

Na ilustracji przedstawiony jest portret Carla Friedricha Gaussa słynnego niemieckiego matematyka.

Na pierwszym planie ilustracji widnieją cyfry liczba dziesięć, a także wizerunek sylwetki mężczyzny.

Trochę wyżej na drugim planie widnieją niemieckie napisy i twarz matematyka. Mężczyzna ten ma miły wyraz twarzy i jest ubrany w stroj galonowy, na głowie ma czapkę.

W tle widai napisy przedstawiające datę urodzin i śmierci matematyka.

Według mojej ilustracja świetnie pokazuje osobowość tego wspaniałego człowieka.

Źródło: http://pl.wikipedia.org/wiki/Carl_Friedrich_Gauss

Autor wyodrębnia plany obrazu, biorąc pod uwagę wielkość czcionki służącej do zapisu konkretnych informacji.

III. Poprawność językowa

Za napisanie pracy poprawnej pod względem językowym uczeń mógł otrzymać maksymalnie 1 punkt, jeśli w swoim wypracowaniu nie popełnił więcej niż dwa błędy. W przypadku popełnienia większej liczby błędów nie uzyskiwał punktów za spełnienie tego kryterium. 61% uczniów w Okręgu (w województwie zachodniopomorskim tylko 59%) nie miało problemów ze spełnieniem warunków określonych w tym kryterium. Oznacza to, że w pracach 39% szóstoklasistów piszących sprawdzian, wskazano 3 i więcej różnych, rażących błędów językowych.

Wypowiedź nieporadną pod względem językowym zaprezentowano w *Przykładzie 10*.

Przykład 10.

25. Opisz przedstawiony na ilustracji znaczek pocztowy.

Na znaczku jest zdjęcie
Karola Gaussa. ~~Na~~ na głowie
ma ~~czapkę~~ czapkę. Biała bluzka.
~~All~~ ^{zółte} jary ~~na~~ miały.
Po prawej widnieje data upo-
życia i śmierci tej osoby.
Po lewej na znaczku
~~na~~ napisany jest kraj.
U dołu napisana jest cena.

Źródło: http://pl.wikipedia.org/wiki/Carl_Friedrich_Gauss

W tej realizacji rażą proste, powtarzające się konstrukcje składniowe. Służą one jedynie do określenia tego, co i w którym miejscu znajduje się na znaczku. Taka wymienianka powoduje, że wypowiedź jest niespójna.

Przykłady różnych błędów językowych, wypisane z uczniowskich wypracowań zamieszczonych w arkuszach sprawdzianu, podzielone na typy błędów, zostały wymienione w dalszej części niniejszego podrozdziału.

Najczęściej uczniowie popełniali błędy składniowe. Poniżej podano kilka przykładów konstrukcji zaburzających sens zdania:

Opis Karola znajdował się w okół znaczka.

Ten mężczyzna jest bardzo poważnie zapatrzony w aparat, który robi mu zdjęcie.

Na każdym znaczku _ gdzie znajdował się Carl Friedrich Gauss _ był bardzo ładnie ubrany.

Na znaczku widnieje jego data życia między nami.

Ogólnie ten znaczek ma w sobie coś takiego, że gdy się na niego patrzy czuć strach.

Jego odświętny strój udowadnia nam swoją powagę i dokładność _ z jaką podchodził do swojej pracy.

Twierząc po napisach, znaczek ten pochodzi z Niemiec.

Mam nadzieję, że kiedyś z tym znaczkiem się spotkam.

Pomysłowością było, że umieścili tam człowieka, a nie np. jakiś krajobraz.

Nieprawidłowy szyk wyrazów w zdaniu (w bieżącym roku w arkuszach znacznie rzadziej stwierdzano tego typu błędy):

Pan ten na głowie ma w kratkę czapkę.

Brak umiejętności wyznaczania granicy zdania:

Znaczek wygląda na bardzo stary. Lecz jest zadbany. (także frazeologia)

Ten znaczek przedstawia wygląd słynnego matematyka i profesora Karola Bundespost. Który urodził się 1777 _ a zmarł 1855, i terz pokazuje _ że ten znaczek kosztuje 10 gr lub 10 złotych. A także przedstawia _ że słynny profesor jest ubrany w piżame.

Zbędne powtórzenia:

*Na szyji ma kołnierz letko zagięty w duł. Ma letko wystający nos. Jest letko uśmiechnięty na twarzy. (błędna forma wyrazu *lekko*, poza tym błędy ortograficzne i językowe)*

Nie można określić kolorystyki tego znaczka, ale można wnioskować, że został zrobiony z precyzją.

Z pochodzenia pochodzi z Niemiec. A dokładniej z Bundespost.

Po ubraniu można powiedzieć, że nie jest zbyt bogaty, ani biedy, jest skromny. Po siwych włosach powiedzieć można, że jest dziadkiem.

Można zauważyć, że jest to znaczek stary, wyprodukowany w starych czasach.

Na znaczku widnieją napisy, które są napisane w języku niemieckim.

Błędy leksykalne wynikające z niezajomości znaczenia wyrazów i związków frazeologicznych:

W wieku 22 lat był ustawiony na swoją przyszłość.

Ci ludzie _ którzy ten obrazek zrobili _ mieli inspiracje i kochali tego człowieka.

Cały znaczek jest narysowany czarno na białym.

Widać, że jest w kwiecie wieku.

Znaczek ma kształt prostokąta, natomiast na brzegach jest poszczerbiony i czarno-biały.

Cały znaczek jest okrążony zygzakowatą falbanką.

Ma założone ubranie zawierające koszulę i marynarkę w kratkę.

Kolokwializmy:

Żył w latach 1777 r. do 1855 r. _ tak jak pisze na znaczku.

Osoba na znaczku nosi kapelusz, a na szyi jest kołnierz i koszula.

Na pierwszym planie widać kawałek ubrania oraz mały skrawek twarzy z małym zarośnięciem. (uczeń, poziomymi kreskami, podzielił znaczek na trzy części – plany)

Na trzecim planie znajduje się tylko i wyłącznie czarne tło.

W niektórych konstrukcjach można znaleźć prawie wszystkie typy błędów:

Ogólnie znaczek jest bardzo ładny i subtelny _ nie tylko z wyglądu zewnętrznego, ale również upamiętnienia Carla Friedrich _ Gausa.

Podczas tegorocznego sprawdzianu uczniowie popełniali znacznie mniej błędów fleksyjnych.

IV. Poprawność ortograficzna

Za napisanie pracy poprawnej pod względem ortograficznym uczeń mógł również otrzymać 1 punkt, jeśli w swoim wypracowaniu nie popełnił więcej niż dwa błędy. Popełnienie 3 i więcej błędów skutkowało nieprzyznaniem punktów. W Okręgu 68% szóstoklasistów opanowało zasady ortograficzne i potrafiło je poprawnie zastosować.

Często uczniowie popełniali błędy w zakresie łącznej bądź rozdzielnej pisowni:

- nie z różnymi częściami mowy: nie symetryczne, niebardzo, niejest,
- cząstki -by, -bym: kupiła bym, byli byśmy, widniał by,
- wyrażen przyimkowych: w okół, z pod, na pewno.

Do okoła znaczka jest biała tak jak by falbanka z papieru.

Liczne były również błędy w zakresie pisowni wyrazów z „u, ó, ż, rz, h, ch” (wyuczalne zasady ortograficzne), np.: góże, kołnieżyk, koloże, mugł, ogulnie, chaczykowaty, znajdóje, powarżny, męszczyzna, poniewasz (w dwóch ostatnich przykładach także fonetyczny zapis spółgłoski dźwięcznej).

Wiele było błędów w pisowni -ę, -ą oraz -em, -on: menczyzna, wyciente, sie, czapke, bendzie.

Sporadycznie zdarzały się błędy w zakresie pisowni wielką literą (niemiec, Niemiecki) oraz zapisu dźwięczności i miękkości spółgłosek: przectawiony, śwe.

W poniżej zacytowanym zdaniu można znaleźć przykłady wielu błędów ortograficznych:

Pierwszo_planowa jest twarz postaci, a drugo_planowy ubiur Fridrika Gusa.

W Przykładzie 11. zamieszczono wypowiedź ucznia ze stwierdzoną dysleksją rozwojową.

Przykład 11.

25. Opisz przedstawiony na ilustracji znaczek pocztowy.

Znaczek ten przedstawia
mężczyznę odzianego w
koszulę i płaszcz. Obrazowanie
znaczką jest wycięte w
w. dołki. Znaczek ten
mie jest matURALnej wielkości.
mężczyzna * ma znaczku
mie jest wesoty. Na głowie
ma lekko podługome włosy i czapkę.
koszula jest rozpięta i przezto widać
dobrze zbudowaną szyję. Na górze znaczku
widnieje inicjały oraz data Ur i Śmierci
tego pana jego nazwisko to Gauss.
ur. 1777 a zm. w 1855 r. To naprawdę
ładny i kulturalny znaczek pocztowy.

Źródło: http://pl.wikipedia.org/wiki/Carl_Friedrich_Gauss

Uczeń popełnił charakterystyczne dla swej dysfunkcji błędy: oprócz nierespektowania podstawowych (wyuczanych) reguł ortograficznych szóstoklasista nie opanował umiejętności wyznaczania granicy zdania, rozpoczynania zdania wyrazem zapisanym wielką literą, zasad zapisu głosek dźwięcznych i bezdźwięcznych oraz pisowni łącznej i rozdzielnej.

V. Poprawność interpunkcyjna

Podobnie jak w kryterium III i IV za napisanie pracy poprawnej pod względem interpunkcyjnym uczeń mógł otrzymać maksymalnie 1 punkt, jeśli w swoim wypracowaniu więcej niż dwa razy nie zastosował błędnie któregoś znaku interpunkcyjnego. W przypadku popełnienia 3 i więcej błędów uczeń nie uzyskiwał punktów.

Popełnianie błędów interpunkcyjnych było skutkiem nieopanowania wiadomości z zakresu składni, szczególnie składni zdania złożonego. Uczniowie nie oddzielali przecinkami zdań składowych, zarówno połączonych spójnikami (lub wskaźnikami zespolenia) jak i bezspójnikowych:

W przyszłości też chciałbym _ by moje zdjęcia widniały na znaczkach pocztowych.

Karol Gauss budzi wemnie podziw i zaufanie _ ponieważ od małego był zdolny i miał talent matematyczny.

Na znaczku pokazuje swoje zadowolenie z tego _ co robi.

Na pasku jest napisane _ kiedy żył i kiedy umarł F. Gauss.

W lewym dolnym rogu napisano liczbę 10 _ domyślam się, iż jest to cena.

Wiele błędów interpunkcyjnych wynikało z braku umiejętności wyznaczania granicy zdania:

Ma on siwe włosy_ Co świadczy _ że jest w starym wieku.

Znaczek ma kształt prostokąta _ jest oprawiony falowaną ramką _ co jest charakterystyczne dla znaczków pocztowych.

Niekiedy, najczęściej przecinki, były stawiane przez uczniów „z nadmiarem”:

Na znaczku pocztowym_ znajduje się pewien menczyzna.

Carl Friedrich jest na nim pokazany w marynarce i czapce, oraz z białą koszulką.

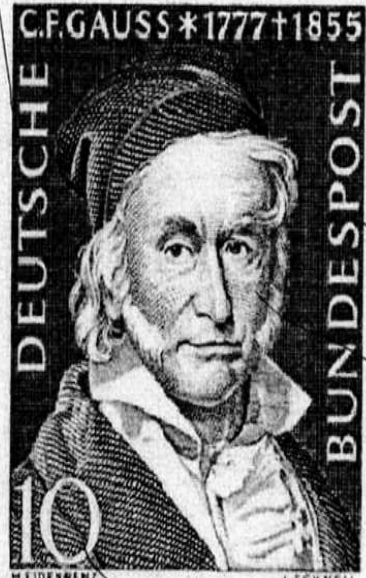
Na zakończenie analiz uczniowskich opisów znaczka zamieszczono ciekawą graficznie pracę, zapisaną jako *Przykład 12*. Nie jest ona pozbawiona błędów, natomiast poziom realizacji treści *został wyważony* za 1 punkt.

Przykład 12.

25. Opisz przedstawiony na ilustracji znaczek pocztowy.

..... Ten znaczek przedstawia portret
 starca sławnego Niemieckiego
 matematyka Carla
 Friedricha Gaussa. Pokazuje jego
 datę narodzin i śmierci, oraz
 kraj i miasto, w którym się
 urodził, wraz z podobizną
 Cena znaczka 10 niemieckich
 marek (u nas złotych)

kraj → imię i nazwisko → daty

miasto
 10
 dobitna

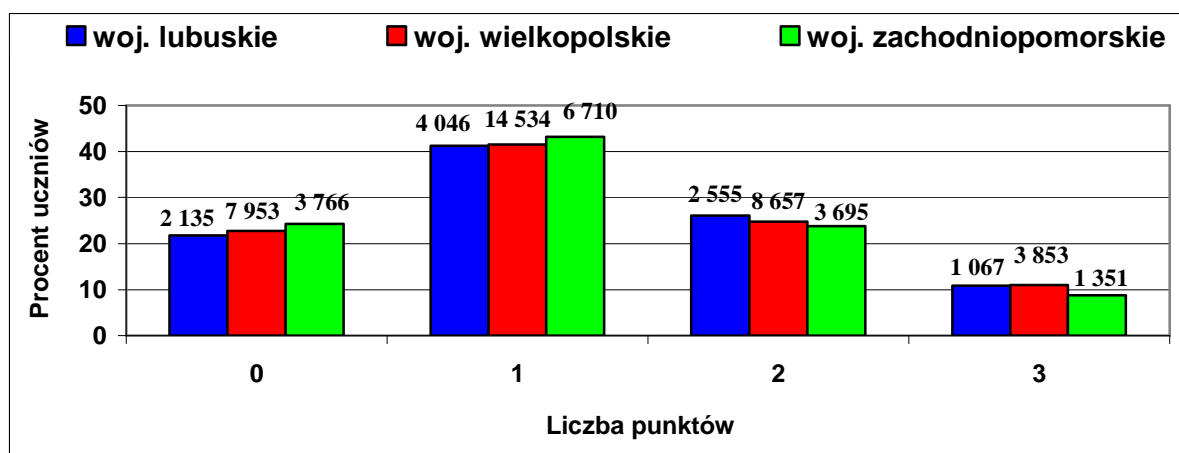
cena
 Źródło: http://pl.wikipedia.org/wiki/Carl_Friedrich_Gauss

Zadanie 26.

Klasa VIa Szkoły Podstawowej w Brzezinach organizuje wystawę pt. „Sławni matematycy na znaczkach pocztowych”. W imieniu samorządu klasowego napisz zaproszenie dla dyrektora tej szkoły na otwarcie wystawy.

Obszar standardów wymagań egzaminacyjnych	<i>Pisanie</i>
Sprawdzana umiejętność	pisanie na temat i zgodnie z celem
Sprawdzana czynność	I. napisanie zaproszenia
Sprawdzana umiejętność	przestrzeganie norm ortograficznych
Sprawdzana czynność	II. napisanie tekstu poprawnego pod względem ortograficznym

Rozkład wyników punktowych uzyskanych przez uczniów za rozwiązanie zadania 26. zaprezentowano na poniżej zamieszczonym wykresie.

Zarówno w województwie lubuskim, wielkopolskim, jak i zachodniopomorskim, na 3 punkty możliwe do uzyskania za rozwiązanie zadania nr 26, największa liczba uczniów otrzymała 1 punkt. Przeciwnie około 10% uczniów więcej uzyskało 0 punktów niż maksymalną liczbę 3 punktów.

O poziomie opanowania badanych umiejętności informuje wartość współczynnika łatwości.

Współczynnik łatwości	Lubuskie	Wielkopolskie	Zachodniopomorskie
Czynności I.	0,30	0,29	0,26
Czynności II.	0,66	0,65	0,65

W Okręgu 1% uczniów przystępujących do sprawdzianu nie podjęło próby rozwiązania zadania nr 26.

Próby rozwiązania zadania 26. nie podjęło w województwie		
lubuskim – 98 uczniów.	wielkopolskim – 350 uczniów.	zachodniopomorskim – 156 uczniów.

Jak wynika z polecenia, w drugim zadaniu o treściach polonistycznych (zadanie krótkiej odpowiedzi) uczniowie powinni zredagować zaproszenie na otwarcie wystawy filatelistycznej (nie na wystawę!). Ważne było uwzględnienie informacji podanych w poleceniu: nadawcą miał być Samorząd klasy VIa Szkoły Podstawowej w Brzezinach, a odbiorcą dyrektor tej szkoły. Zgodnie ze wskazówką sformułowaną we *Wzorach tekstów użytkowych* (M. Bańko, *Polszczyzna na co dzień*. Warszawa 2006., s.788.): *Zaproszenie powinno zawierać elementy wyrażające szacunek wobec osoby zapraszanej*, toteż oczekiwano graficznego wyeksponowania tego elementu. W prośbie, która w tym przypadku miała charakter oficjalny, szóstoklasista mógł uzyskać 2 punkty za realizację tematu, jeśli w zaproszeniu uwzględnił wszystkie niezbędne informacje: o adresacie (konieczne zapisanie wielką literą formy grzecznościowej), rodzaju imprezy (otwarcie wystawy), tytule imprezy (*Sławni matematycy na znaczkach pocztowych* – informacja podana w poleceniu), terminie (data i godzina), miejscu i organizatorze. Natomiast jeśli w zaproszeniu uczeń zamieścił tylko niezbędne informacje (adresat, rodzaj imprezy, termin, miejsce), egzaminator mógł mu przyznać jeden punkt. Pominięcie którejś z niezbędnych informacji, uniemożliwiającej uczestnictwo w imprezie, skutkowało nieuzyskaniem punktów za spełnienie kryterium dotyczącego realizacji treści.

Za spełnienie II kryterium uczeń mógł uzyskać punkt wówczas, gdy napisał zaproszenie bezbłędnie.

Wykonanie pierwszej czynności okazało się dla uczniów trudne, a drugiej – umiarkowanie trudne.

Poprawną realizację zadania nr 26 zamieszczono w *Przykładzie 1*. Uczeń zastosował oczekiwany zwrot grzecznościowy i pamiętał o wszystkich elementach zaproszenia (kto?, kogo?, kiedy?, dokąd?, w jakim celu? zaprasza). Piszący wprawdzie nie sprecyzował, że jest to zaproszenie *na otwarcie wystawy*, ale w tekście podał datę i godzinę rozpoczęcia, co jest jednoznaczne z otwarciem tejże wystawy.

Przykład 1.

26. Klasa VIa Szkoły Podstawowej w Brzezinach organizuje wystawę pt. „Sławni matematycy na znaczkach pocztowych”. W imieniu samorządu klasowego napisz zaproszenie dla dyrektora tej szkoły na otwarcie wystawy.

Serdecznie zapraszamy Szanownego Pana
Dyrektora Tadeusza Kowalskiego na wystawę pt.
„Sławni matematycy na znaczkach pocztowych”.
Wystawa odbędzie się dnia 15.05.2011r. w SP 50
w Brzezinach ^{o godz. 18.30} Po wystawie przewidziany jest poczęs-
tunek.

Samorząd SP 50

W realizacji zapisanej jako *Przykład 2*, łatwo dostrzec kilka usterek: uczennica nie określiła miejsca, w którym odbędzie się wystawa znaczków filatelistycznych, co uniemożliwia skorzystanie z zaproszenia. Poza tym autorka napisała małą literą część zwrotu grzecznościowego oraz nie zaznaczyła nosowości samogłoski w imieniu *Regine*. W konsekwencji za swą wypowiedź nie uzyskała żadnego punktu.

Przykład 2.

26. Klasa VIa Szkoły Podstawowej w Brzezinach organizuje wystawę pt. „Sławni matematycy na znaczkach pocztowych”. W imieniu samorządu klasowego napisz zaproszenie dla dyrektora tej szkoły na otwarcie wystawy.

§

W imieniu samorządu klasowego chciałabym zaprosić ^{dyrektora} Panią Regine Taszarek na otwarcie wystawy pt. „Sławni matematycy na znaczkach pocztowych”. Wystawa odbędzie się 22.04 bieżącego roku o godz. 16⁴⁰ do 18⁰⁰. Serdecznie zapraszamy

Samorząd
uczniowski

Kolejna wypowiedź (*Przykład 3*.) również nie spełnia wymagań typowych dla formy wypowiedzi użytkowej, jaką jest zaproszenie. Nieokreślony nadawca zaprasza odbiorcę, którym jest *jakiś Pan Dyrektor*, na otwarcie wystawy zatytułowanej *Sławni matematycy na znaczkach pocztowych*. Nie wiadomo, kiedy odbędzie się to otwarcie oraz gdzie mieści się *hol główny* (może być nie tylko w szkole). Zaletą zaproszenia jest jego poprawność ortograficzna.

Przykład 3

26. Klasa VIa Szkoły Podstawowej w Brzezinach organizuje wystawę pt. „Sławni matematycy na znaczkach pocztowych”. W imieniu samorządu klasowego napisz zaproszenie dla dyrektora tej szkoły na otwarcie wystawy.

Zaproszenie

Serdecznie zapraszamy Pana Dyrektora na otwarcie wystawy „Sławni matematycy na znaczkach pocztowych”. Otwarcie rozpocznie się o godz. 10⁰⁰ w holu głównym.

Przykład 4. także zawiera błędną realizację tematu: wypowiedź skierowana jest do wszystkich, zamiast do dyrektora Szkoły Podstawowej w Brzezinach. Z treści wynika, że ja, które zaprasza, to *samorząd klasowy*. Zaskakuje fakt, że wystawa odbędzie się tylko w jednym dniu, w ciągu dwóch godzin.

Przykład 4.

26. Klasa VIa Szkoły Podstawowej w Brzezinach organizuje wystawę pt. „Sławni matematycy na znaczkach pocztowych”. W imieniu samorządu klasowego napisz zaproszenie dla dyrektora tej szkoły na otwarcie wystawy.

Zapraszam wszystkich na wystawę
pt. „Sławni matematycy na znaczkach pocztowych”
Wystawa odbędzie się 24.4.2011r. w Szkole
Podstawowej w Brzezinach o godz. 15⁰⁰ - 17⁰⁰
Gwarantujemy posilek i dobrą zabawę.

Samorząd klasy 7

Przykład 5.

26. Klasa VIa Szkoły Podstawowej w Brzezinach organizuje wystawę pt. „Sławni matematycy na znaczkach pocztowych”. W imieniu samorządu klasowego napisz zaproszenie dla dyrektora tej szkoły na otwarcie wystawy.

Serdecznie Zapraszamy!
Klasa VIa Sp. w Brzezinach organizuje wystawę
pt. „Sławni matematycy na znaczkach pocztowych”.
Gorąco zapraszamy na wystawę, która odbędzie
się 25.05.11 o godz. 12³⁰ na pierwszym piętrze.
Będzie nam bardzo miło zobaczyć się z panem
dyrektorem na naszej wystawie!

7
Samorząd
Uczniowski

Przykład 5. - zaproszenie zaskakuje liczbą popełnionych przez ucznia błędów ortograficznych (wyraz w środku nagłówka bez uzasadnienia zapisany wielką literą, zapisany małą literą skrót *SP* oraz zwrot *Panem Dyrektorem*, wyraz *wystawę* zapisany bez zaznaczenia nosowości samogłoski *ę*). Poza tym, mimo nieco zaburzonej kompozycji, podano wszystkie oczekiwane informacje, chociaż wśród nich dwie są niepełne: termin otwarcia wystawy został zapisany w taki sposób, że wynika z niego, jakby wystawa miała odbywać się tylko w jednym dniu. Zapraszający także nie doprecyzował informacji, lecz założył, iż odbiorca się domyśli, że pierwsze piętro, jako miejsce organizacji wystawy, znajduje się w Szkole Podstawowej w Brzezinach.

Kolejne niekompletne zaproszenie zademonstrowano w *Przykładzie 6*. Nieokreślony, choć wypowiadający się w 1. osobie liczby mnogiej, zapraszający zwraca się kolokwialnie do *dyrektorki szkoły podstawowej*, zapisując również jej imię z błędem ortograficznym (*Elżbiete*, podobnie *wystawę*). Z następnego zdania, niepoprawnego pod względem składniowym, wynika, że wystawa odbędzie się jednego dnia w bliżej nieokreślonej sali gimnastycznej.

26. Klasa VIa Szkoły Podstawowej w Brzezinach organizuje wystawę pt. „Sławni matematycy na znaczkach pocztowych”. W imieniu samorządu klasowego napisz zaproszenie dla dyrektora tej szkoły na otwarcie wystawy.

.....
napraszamy

 dyrektorkę szkoły podstawowej, panie, Elżbiete Koniarzyk.....
 na wystawę znaczków. Pod tytułem „Sławni matematycy
 na znaczkach pocztowych” Wystawa odbędzie się
 dnia 19.05.11 w godzinie 17³⁰ sala A2 gimnastyczna

Przykład 6.

Zaproszenie zacytowane w *Przykładzie 7*. stanowi kolejny dowód tego, że uczniowie nieuważnie odczytują polecenia. Nadawca, w imieniu samorządu klasy VIa Szkoły Podstawowej Brzezinach, zaprosił *dyrektora* tejże szkoły na wystawę, która z nieznanых powodów została zorganizowana w *Szkole Podstawowej nr 20 w Poznaniu*. W wypowiedzi zabrakło zapisanego poprawnie pod względem ortograficznym zwrotu grzecznościowego oraz określenia zawierającego informację o otwarciu wystawy. Wystawa będzie czynna jeden dzień (tak wynika z treści, a uczeń nie uwzględnił dłuższego terminu dostępności ekspozycji). W podpisie pod zaproszeniem zapisano tautologiczne określenie: *Samorząd klasowy klasy VIa*.

Przykład 7.

26. Klasa VIa Szkoły Podstawowej w Brzezinach organizuje wystawę pt. „Sławni matematycy na znaczkach pocztowych”. W imieniu samorządu klasowego napisz zaproszenie dla dyrektora tej szkoły na otwarcie wystawy.

Zaproszenie

Szanownie zapraszamy dyrektora Szkoły Podstawowej w Brzezinach na wystawę pt. „Sławni matematycy na znaczkach pocztowych”. Odbędzie się ona 16.04.2011. o godzinie 15:30 w Szkole Podstawowej numer 20 w Poznaniu na osiedlu Rzeczypospolitej. Zaprasza:

Samorząd klasy VIa.

Wymogów formalnych typowych dla zaproszenia nie spełnia wypowiedź zapisana jako Przykład 8. Jej nadawcą jest konkretna osoba, która nie respektuje zasad grzecznościowych, a nawet spoufała się z dyrektorem szkoły, popełniając przy tym błędy ortograficzne.

Przykład 8.

26. Klasa VIa Szkoły Podstawowej w Brzezinach organizuje wystawę pt. „Sławni matematycy na znaczkach pocztowych”. W imieniu samorządu klasowego napisz zaproszenie dla dyrektora tej szkoły na otwarcie wystawy.

Drogi dyrektorze zapraszam pana na otwarcie wystawy znaczków w Brzezinach. Impreza zostanie zorganizowana 17.06 o 18¹⁵ przed szkołą.

Sanna Roshiewie
- Bielwiz

W Przykładzie 8. nie zostało określone, przed jaką szkołą w Brzezinach odbędzie się otwarcie wystawy oraz jak jest zatytułowana wystawa.

Jeszcze mniej informacji przekazuje nadawca wypowiadający się w imieniu Samorządu uczniowskiego odbiorcy ukrytemu pod skrótami Sz. P. Dyrektor. Z wypowiedzi, w której zapisie popełniono wiele błędów ortograficznych, wynika jedynie, że *otwarcie nie może odbyć się bez pani udziału*, ale nie wiadomo kiedy? i gdzie?.

Przykład 9.

26. Klasa VIa Szkoły Podstawowej w Brzezinach organizuje wystawę pt. „Sławni matematycy na znaczkach pocztowych”. W imieniu samorządu klasowego napisz zaproszenie dla dyrektora tej szkoły na otwarcie wystawy.

Sz. P. Dyrektor
Mamy zaszczyt zaprosić panią do
udziału w wystawie „Sławni Matematycy
na znaczkach pocztowych”. Otwarcie nie
może odbyć się bez pani udziału.
Z Powołaniem
Samorząd
Uczniowski

Dowodem nieopanowania formy (wyznaczniki formalne, poprawność ortograficzna) zaproszenia jest Przykład 10.

Przykład 10.

26. Klasa VIa Szkoły Podstawowej w Brzezinach organizuje wystawę pt. „Sławni matematycy na znaczkach pocztowych”. W imieniu samorządu klasowego napisz zaproszenie dla dyrektora tej szkoły na otwarcie wystawy.

Zapraszamy
Zaproszenie dla dyrektora o godzinie
13⁰⁰ - 14⁰⁰ w szkole podstawowej
28/19 kwietnia 2011 roku.
Zaprasza
samorząd uczniowski

Podsumowanie i wnioski

1. Uczniowie chętnie podejmowali próby pisania krótszych i dłuższych wypowiedzi. Z analizy uczniowskich realizacji wynika, że nie opanowali umiejętności wypowiadania się pisemnie w różnych formach, zarówno tych o kompozycji bardziej swobodnej jak i sformalizowanej, oraz nie znają wyznaczników określonych form wypowiedzi.
2. Wiele do życzenia pozostawia sprawność językowa i zasób słownictwa uczniów.
3. Uczniowie nadal mają problemy z konstruowaniem zdań poprawnych pod względem składniowym oraz interpunkcyjnym.

